

LIBROBÄCK

Arkeologisk utredning inom Husbyborg 1:1 m.fl.,
Uppsala socken, Uppsala kommun, Uppland

ÅSA BERGER

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3361

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Hunden Haley letar efter sorkar i diket mellan åkerytorna. Foto från nordost.

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003
Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

© Arkeologikonsult 2020

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

LIBROBÄCK

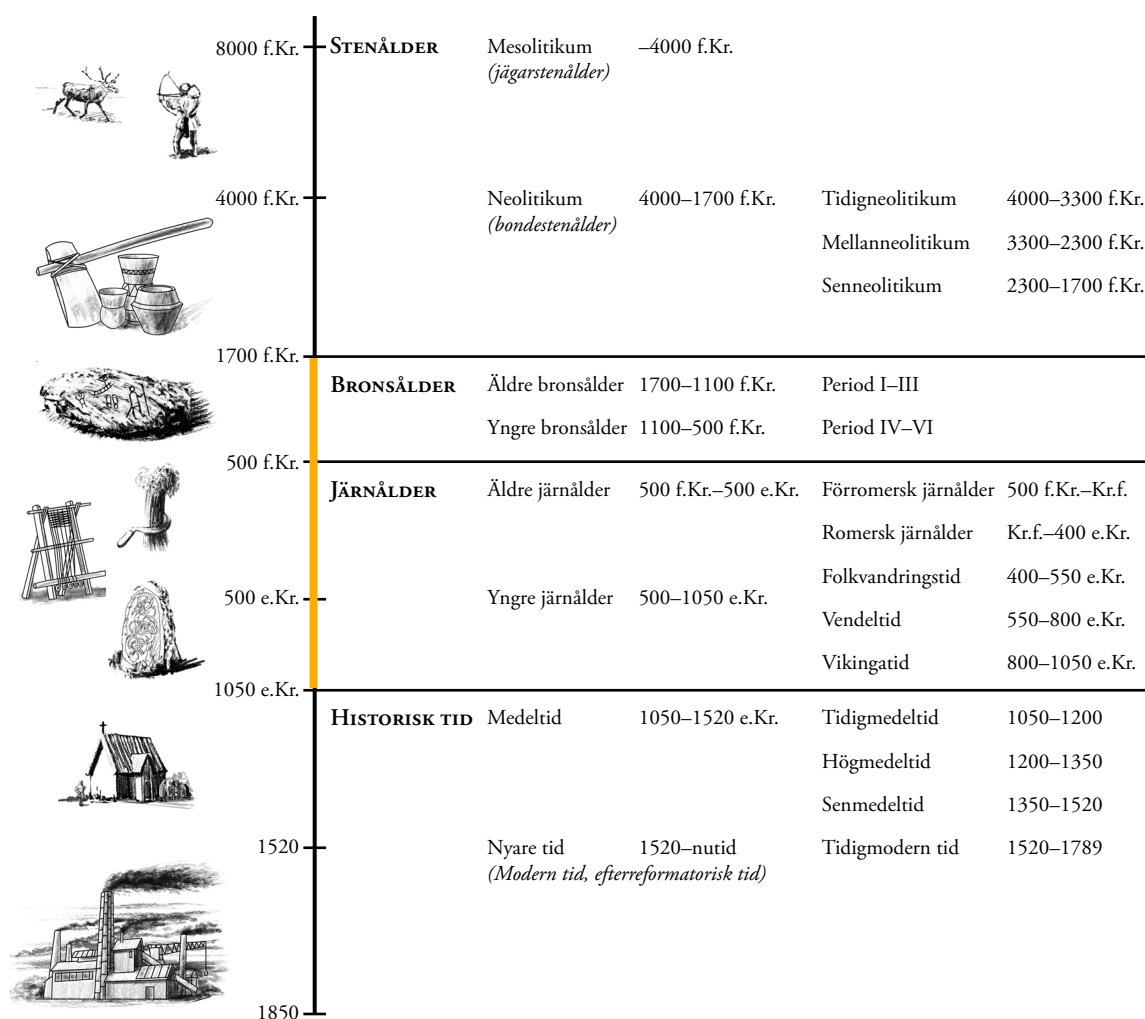
Arkeologisk utredning inom Husbyborg 1:1 m.fl.,
Uppsala socken, Uppsala kommun, Uppland

ÅSA BERGER

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3361

ARKEOLOGISK PERIODINDELNING

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

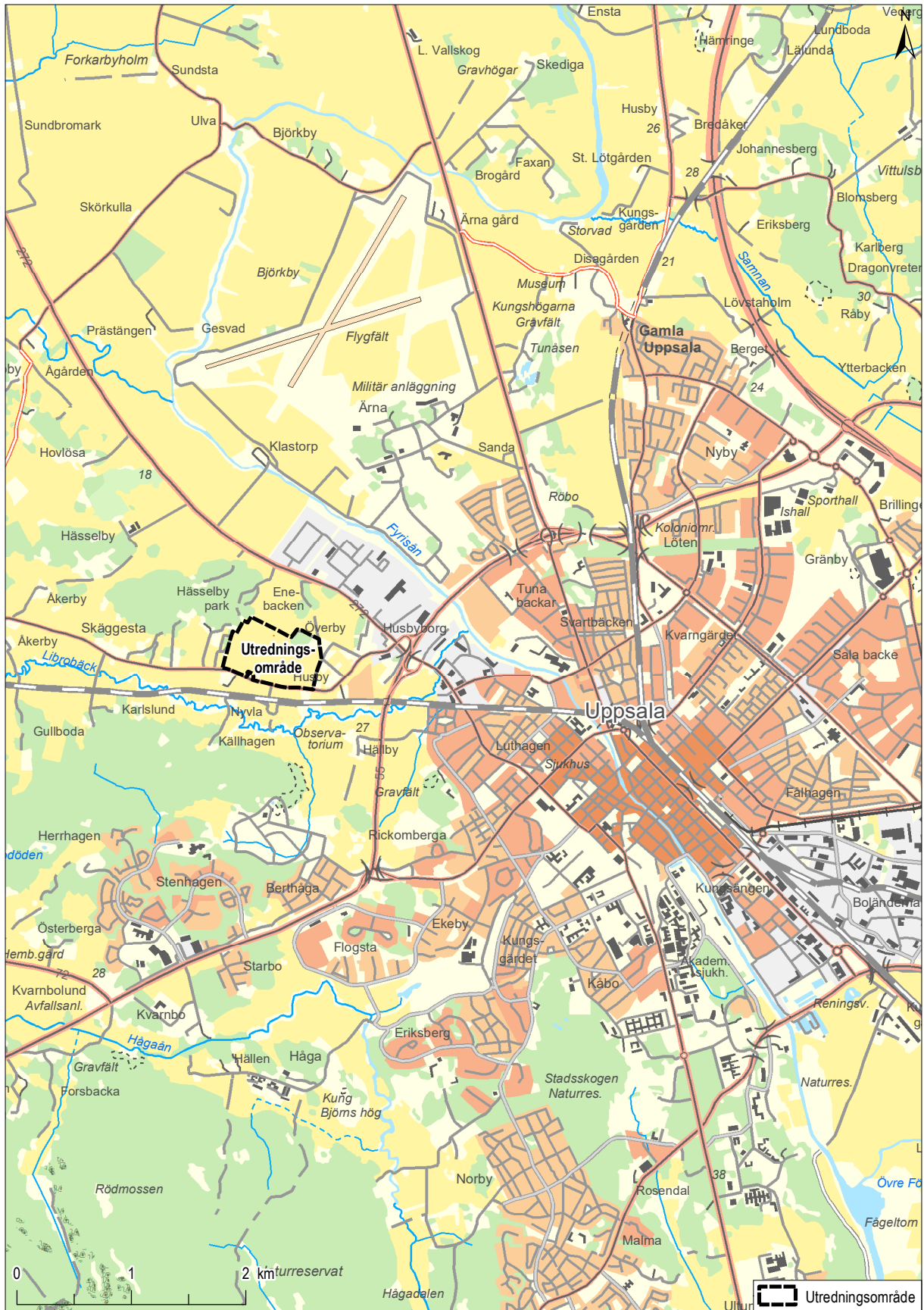
eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
METOD OCH UTFÖRANDE.....	8
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ.....	8
ARKIV- OCH KARTSTUDIER.....	10
RESULTAT	12
Registrerade lämningar.....	14
Analyser	26
AVSLUTNING	28
REFERENSER	30
Litteratur	30
Muntliga uppgifter.....	30
Lantmäteriakter	30
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	31
BILAGOR	32
Bilaga 1. Schakttabell.....	32
Bilaga 2. Kontexttabell.....	38
Bilaga 3. Fyndtabell	42
Bilaga 4. Registrerade lämningar	43
Bilaga 5. Inventering av skålgropar – Sven-Gunnar Broström, BOTARK.....	44

Figur 1. Utredningsområdet är beläget väster om Uppsala. Mot bakgrund av Terrängkartan, skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

I april 2020 utförde Arkeologikonsult en arkeologisk utredning i Librobäck, väster om Uppsala för att klargöra fornlämningsituationen inför kommunens detaljplanearbete (figur 1). Vid sökschaktning påträffades sammanlagt 13 nya fornlämningar: nio boplatsområden, två övriga boplatsslämningar, en härd och en fyndplats. Dessutom utökades ett intilliggande, redan registrerat, boplatsområde mot söder. Majoriteten av lämningarna framkom i högre partier i

områdets utkanter. Några av lämningarna låg dock mitt i åkermarken utan någon som helst indikation i markytan så som förhöjningar eller liknande. Lämningarna kunde inte dateras närmare än till bronsålder till järnålder utifrån anläggningarnas och fyndens karaktär. Undantaget är boplatsområdet L2020:3975 i nordost där så kallad östersjökeramik som kan dateras till övergången mellan vikingatid och medeltid påträffades.

INLEDNING

I samband med att Uppsala kommun Stadsbyggnadsförvaltning återupptog sitt detaljplanearbete för ett verksamhetsområde i Librobäck (figur 2) utförde Arkeologikonsult en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 (Lst dnr 431-8497-2020). Fornlämningsituationen i närområdet och topografiska förhållanden gjorde att Länsstyrelsen bedömde att där sannolikt fanns okända fornlämningar. Utredningen genomfördes under fyra veckor i april 2020.

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om fornlämningar berördes av det planerade arbetsföretaget. Utredningen skulle preliminärt avgränsa nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Resultaten från utredningen skulle kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Resultaten skulle också kunna användas som underlag i företagarens planering.

Figur 2. Utredningsområdet i verksamhetsområdet i Librobäck. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:15 000.

METOD OCH UTFÖRANDE

Utredningens etapp 1 bestod av kart-, arkiv- och litteraturstudier, samt viss fältinventering och metalldetektering. Eftersom området till största delen bestod av åkermark som enkelt kunde överblickas inventerades främst impedimentet i nordost. Dessutom utfördes en specialinventering avseende hällristningar inom området. Metalldetektering utfördes med samplingsmetod inför sökschaktningen. Utredningsområdet översiktsfotograferades med hjälp av drönare.

Utredningens etapp 2 bestod av sökschaktning inom hela området. Sökschaktning utfördes med grävmaskin, i kombination med handrensning, ned till anläggnings- eller kulturlagerförande nivå, alternativt orörd markyta. Samtliga påträffade anläggningar beskrevs och mättes in med GPS och utvalda lämningar fotograferades. Enstaka anläggningar undersöktes till hälften för att fastställa deras fornlämningsstatus och fotograferades i plan och profil. Påträffade kulturlager delundersöktes för att avgöra deras sammansättning och djup.

Figur 3. Drönarfoto över ytan med Uppsala stad med Domkyrkan och slottet i bakgrunden. Foto från väster. Spridningstillstånd från Lantmäteriet med ärendenummer LM2020/012455.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Det aktuella utredningsområdet låg i ett intensivt uppodlat område i nordvästra delen av Uppsala med Fyrisån cirka 1 kilometer norr ut och det mindre vattendraget Librobäck drygt 300 meter söder ut (figur 4). Området bestod till största delen av åkermark, i nordöstra hörnet fanns dock ett impediment som nästan uteslutande bestod av berg i dagen. Runt kanten i norr, väster och söder låg fritidshus med

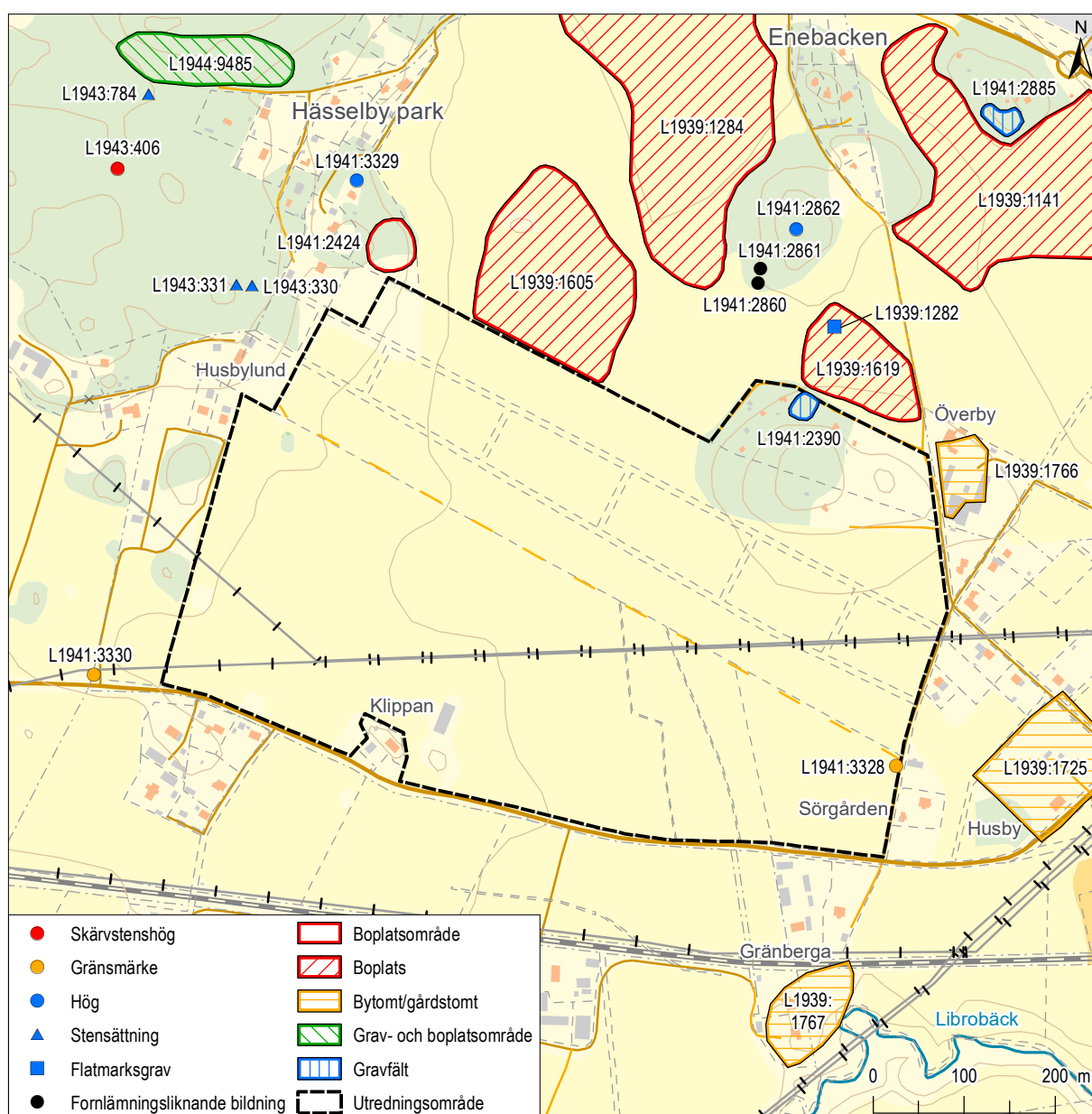
anlagda tomter. Så långt tillbaka man kan se i det äldre kartmaterialet har marken kring impedimentet varit uppodlad. Enstaka vägar har löpt genom området.

Inom utredningsområdet finns endast en registrerad fornlämning, ett gravfält (L1941:2390). Det är beläget på norra sidan av impedimentet i nordost. Enligt inventeringen 1951 bestod gravfältet av nio

stensättningar med vid revideringen 1980 återstod endast sex av dem och de övriga uppgavs ha "demolerats" av fritidshusbebyggelsen. Direkt nordöst om utredningsområdet finns bytomten, Överby (L1939:1766).

I närområdet finns gravar, gravfält och boplatser från brons- och järnålder. Ensamliggande högar ochstensättningar samt mindre gravfält finns på flera av impedimenten norr om utredningsområdet. Dessutom finns flera skärvstenshögar. Två av dessa (L1941:2424) är registrerade som boplatsoområde och ligger direkt norr om utredningsområdet.

I Hässelby park i nordväst finns grav- och boplatsoområdet L1944:9485 som under ett tiotal år var föremål för Uppsala universitets seminariegrävningar. Ett fyrtiotal gravar har undersökts och de flesta var senvikingatida skelettgravar. Gravfältet verkar ha en kontinuitet från vendeltid fram till och med tidig medeltid och har anlagts från öster till väster. Under de senvikingatida gravarna påträffades rester av en nedbrunnen boplats som daterats till övergången mellan vendeltid och vikingatid. I boplatslagren fanns spår efter järn- och ädelmetallhantering. Lämnningen är inte avgränsad (Rapport-sammanställning).

Figur 4. Utredningsområdet och närliggande lämningar från Kulturmiljöregistret (KMR) före utförd utredning. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:7 500.

Direkt norr om den aktuella ytan utfördes en utredning år 2013. Innan utredningen var fornlämningar endast kända på impedimenten i området. Vid sökschaktningen påträffades boplatslämningar i form av härdar, stolphål och gropar inom stora delar av ytan. Utredningen resulterade i att sex nya boplatser med en sammanlagd yta på 141 500 m² registrerades

(L1939:1144, L1939:1284, L1939:1285, L1939:1605, L1939:1619, L1939:1620). Den keramik som påträffades i ytan på några anläggningar talar för dateringar till brons- och järnålder. Dessutom hittades en flatmarksgrav (L1939:1282) och en stensättning (L1939:1283) (Celin 2014).

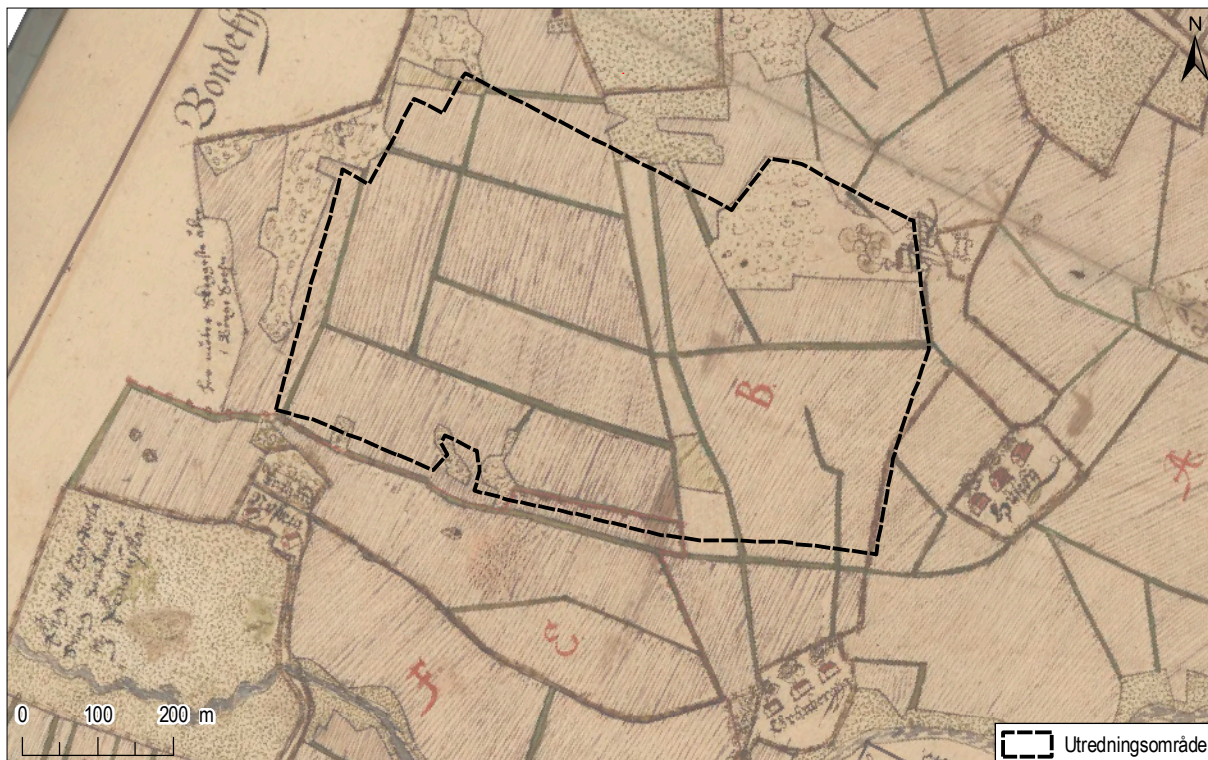
ARKIV- OCH KARTSTUDIER

Arkivmaterialet för det aktuella området är sparsamt. I Historiska museets databas över samlingarna finns inget registrerat inom det aktuella området. En notering finns om ett fynd av en ”väl arbetad såg av flinta” som påträffats ”I Hesselby nära Upsala” i Börje socken. Föremålet som löstes in av Riksantikvarieämbetet 1887 skulle idag kategoriseras som en skära. I övrigt finns inget noterat i området.

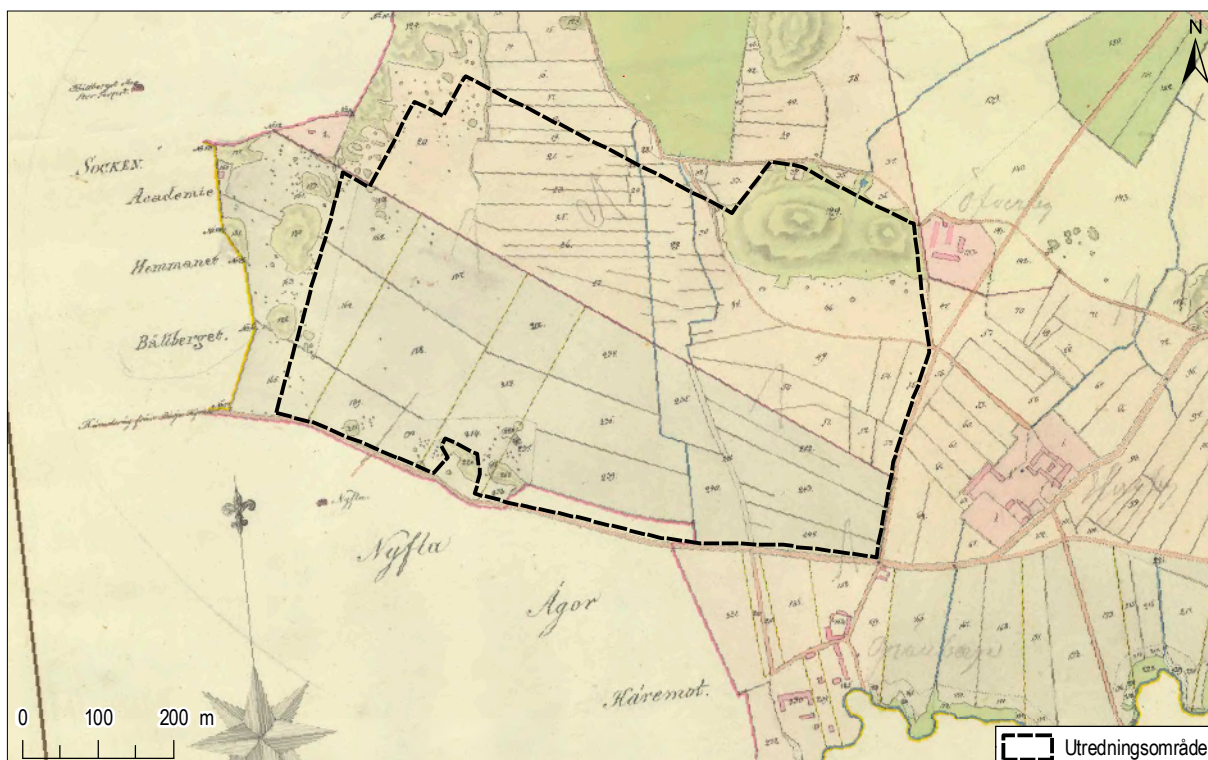
I anslutning till utredningsområdet ligger de tre byarna Gränberga, Husby och Överby, som alla har daterats till medeltid. Äldsta skriftliga belegg för byarna redovisas i Ortnamnsregistret. Gränberga omnämns år 1231 som *de Grimberghum* och Husby första gången år 1345, *in Husabyulleraker*, Husaby i Ulleråkers hundare/härad. Överby omtalas första gången år 1472 som i *Øfregrenberga* och år 1540 som i *Öffuerby*. Med utgångspunkt i det äldsta kartmaterialet och de medeltida skriftliga källor som finns att tillgå kan man anta att de har ett gemensamt ursprung. Sannolikt är Gränberga huvudenheten som kommit att delas upp, först i två gårdar, Gränberga och Husby och senare i ytterligare en som kallades Övre Gränberga vars namn sedan blivit Överby. Byar med namnet Husby betraktas

som administrativa centra för kungamaktens gods-innehav vid tiden omkring 1000–1200-tal och har ofta förlagts vid äldre lokala/regionala centra. En noggrann genomgång av förhållandena kring Gränberga, Husby och Överby finns i Riksantikvarieämbetets rapport *In Husabyulleraker* (Fröberg utan årtal).

Den äldsta kartan över området är från 1635 (figur 5). Vid den tiden bestod utredningsområdet till största delen, liksom idag, av åkermark. Åkerytorna var mer uppbrutna än idag med mellanliggande icke uppodlade remsor men i stort sett såg landskapet likadant ut som nu. 1690 års karta är i princip oförändrad men några vägar har tillkommit i östra delen, bland annat löper en väg över impedimentet i nordost. Dessutom har odlingsrösen markerats ut i anslutning till impedimenten. 1822 års karta (figur 6) visar området så som det ser ut idag med samma gränser. I nordvästra delen av området är ett stort antal odlingsrösen markerade i det parti som inte odlas idag och några av dessa ligger fortfarande kvar. Den stora skillnaden från dagens situation är att ett stort antal öppna diken redovisas. Idag är hela ytan täckdikad.

Figur 5. Karta över Överby från 1635 med utredningsområdet markerat och de tre byarna Överby, Husby och Gränberga i öster. Skala 1:10 000.

Figur 6. Karta över Husby från 1822 med utredningsområdet markerat. Gränserna överensstämmer i princip med dagens. Skala 1:10 000.

RESULTAT

Utredningsområdet var cirka 379 500 m² stort men delar av det var ej tillgängliga för schaktning på grund av bebyggelse eller berg i dagen. Detta gällde främst impedimentet längst i nordost samt området kring ladan vid gården Klippan i söder (figur 8). I vissa partier fanns också elledning som hindrade schaktning. Den tillgängliga ytan uppgick till 348 200 m².

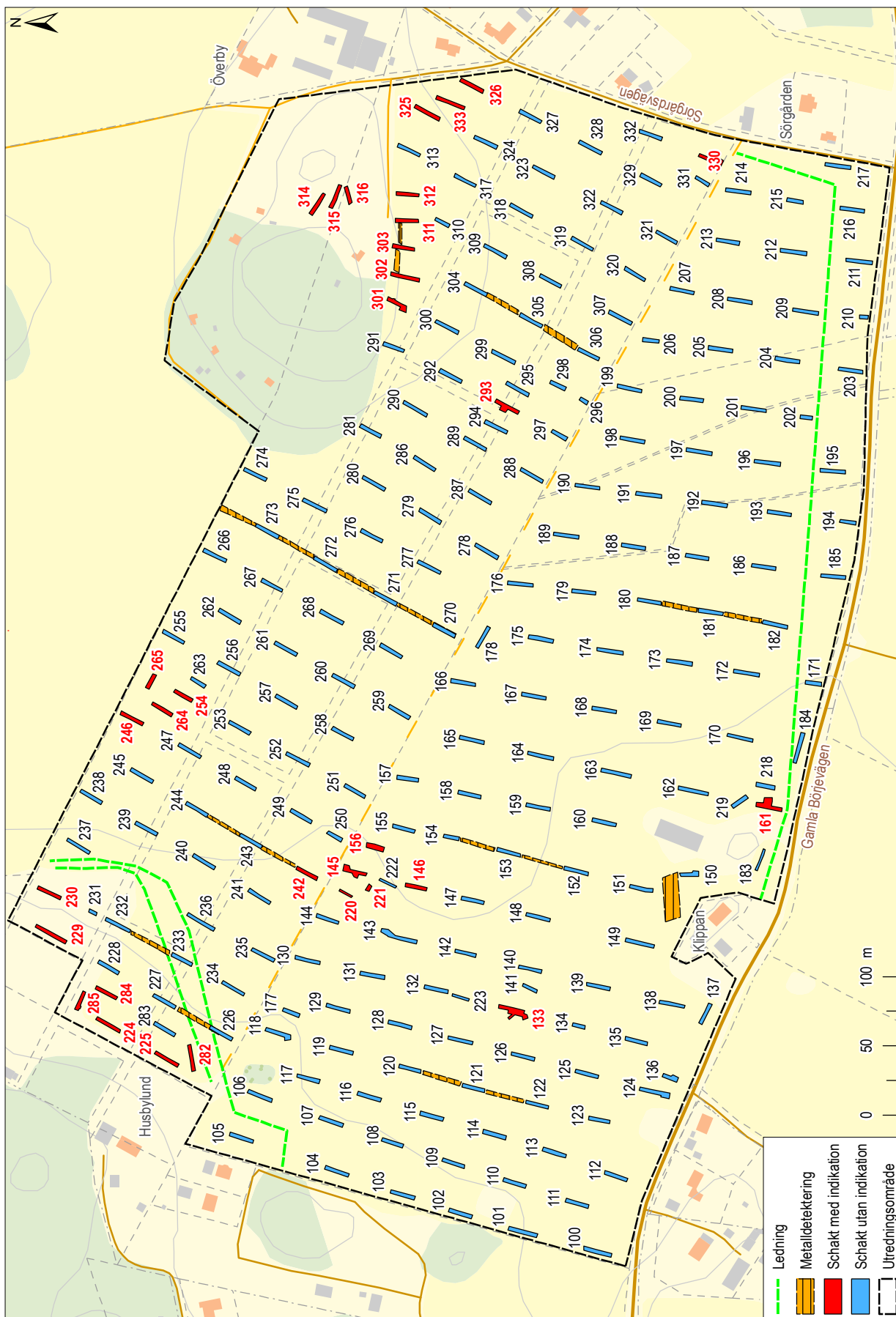
Inom undersökningsområdet grävdes 234 sökschakt med en sammanlagd yta av 10 054 m² vilket motsvarar 2,9% av den tillgängliga ytan och 2,6% av den totala. 34 av schakten innehöll anläggningar som indikerade fornlämning (figur 8).

Endast mindre delar av ytan metalldetekterades för att få en uppfattning om förekomst av eventuella lösfynd. De flesta fynden utgjordes av hästkosöm, hästskor, spikar och recenta föremål som kan knytas till brukandet av jorden. Dessutom påträffades dräkt detaljer som knappar och spännen. Två föremål som kan sägas vara förhistoriska påträffades, ett eldstäl och en hästbrodd.

Den inventering som utfördes av Sven-Gunnar Broström (BOTARK) för att hitta eventuella hållristningar i området visade att det fanns lämpliga hållar i bra lägen. Inga ristningar påträffades dock (bilaga 5).

Figur 7. Sökschakt i norra delen av utredningsområdet. Uppsala domkyrkas torn sticker upp i bakgrunden.

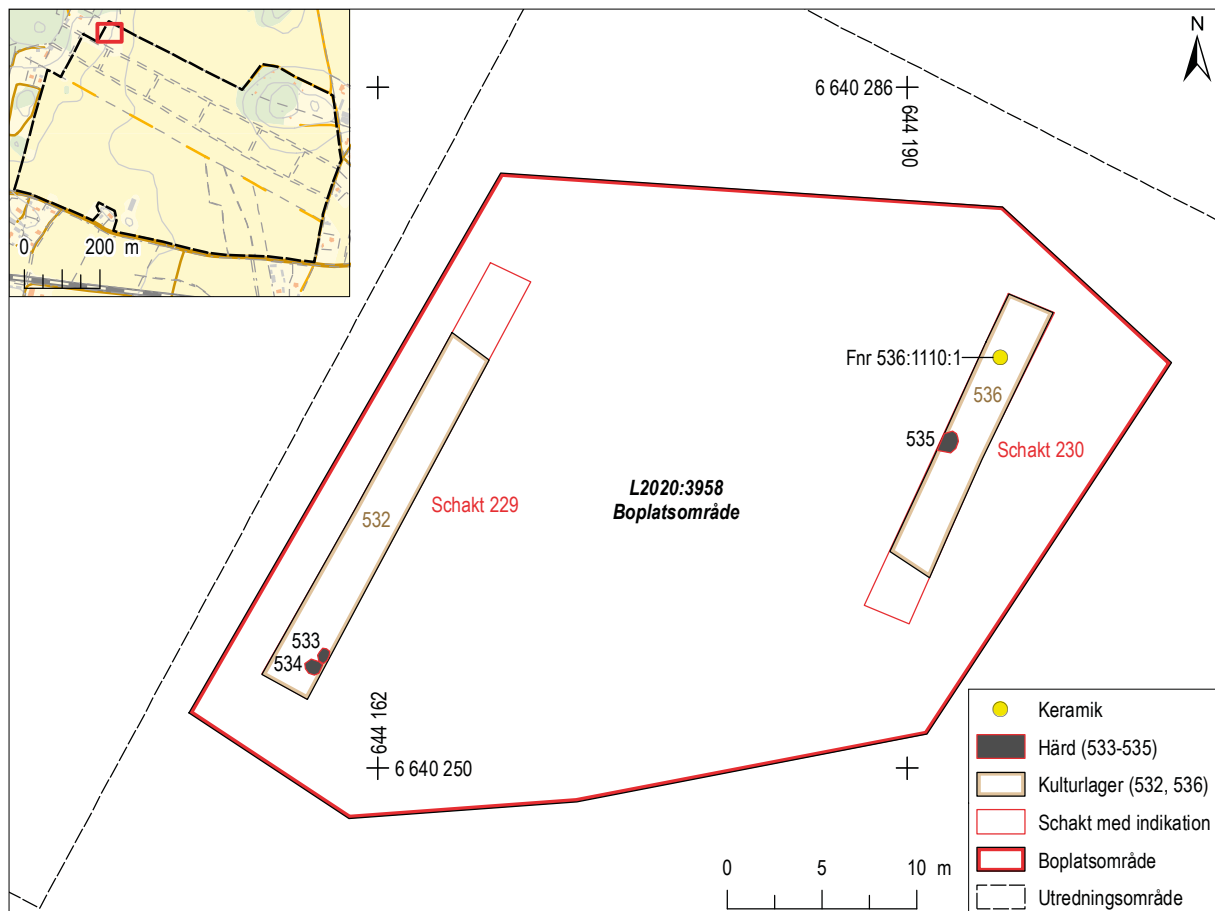
Figur 8. Utredningsområdet med grävda schakt och metaldetekteringsområden. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:4.000.

Registrerade lämningar

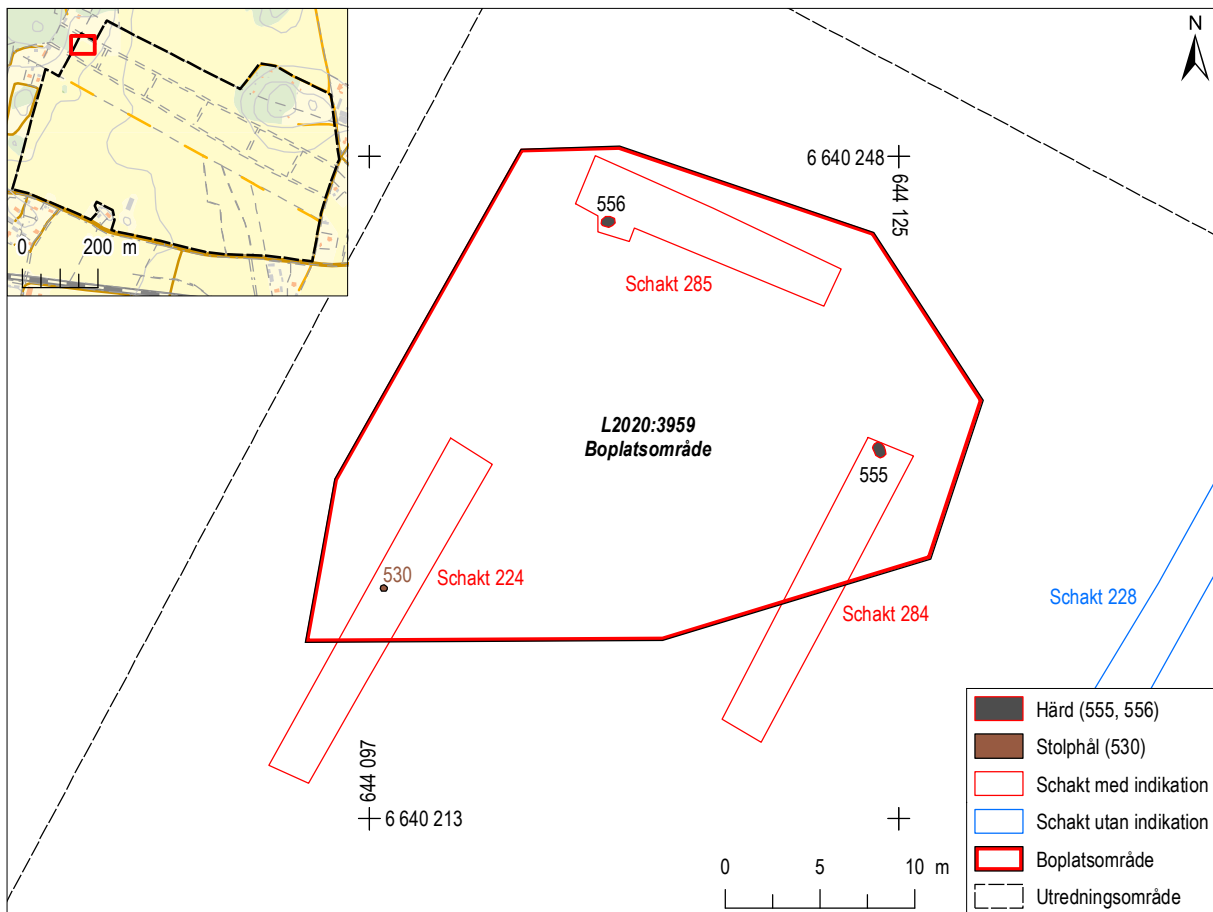
I utredningsområdets nordvästra del fanns ett impediment med enstaka odlingsrösen. I norr, direkt utanför utredningsområdet, var två skärvtenshögar registrerade (L1941:2424). Vid sökschaktning i impedimentets sydöstra del påträffades tre härdar och kulturlager i två schakt. Kulturlagret bestod av kraftigt sotbemängd jord med skärvig och skörbränd sten och förekom i princip i hela schakten. I ett av lagren hittades en grov keramikskärva av förhistorisk typ (figur 9). Lämningen registrerades som boplatsoområde i Kulturmiljöregistret och fick lämningsnummer L2020:3958 (figur 10). Strax sydväst om ovan nämnda lämning framkom ytterligare två härdar samt ett stolphål. Även dessa registrerades som boplatsoområde och fick lämningsnummer L2020:3959 (figur 11). Sannolikt förekommer boplatslämningar på hela sydöstra delen av impedimentet i anslutning till de båda skärvtenshögarna (figur 12).

Figur 9. Inom L2020:3958 hittades en grov keramikskärva (Fnr 536:1110:1). Skala 1:1.

Figur 10. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3958, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Figur 11. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3959, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Figur 12. Impedimentet i områdets nordvästra del. Bakom granarna till höger i bild finns de två skärvstenshögar L1941:2424. Foto från sydost. Spridningstillstånd från Lantmäteriet med ärendenummer LM2020/012455.

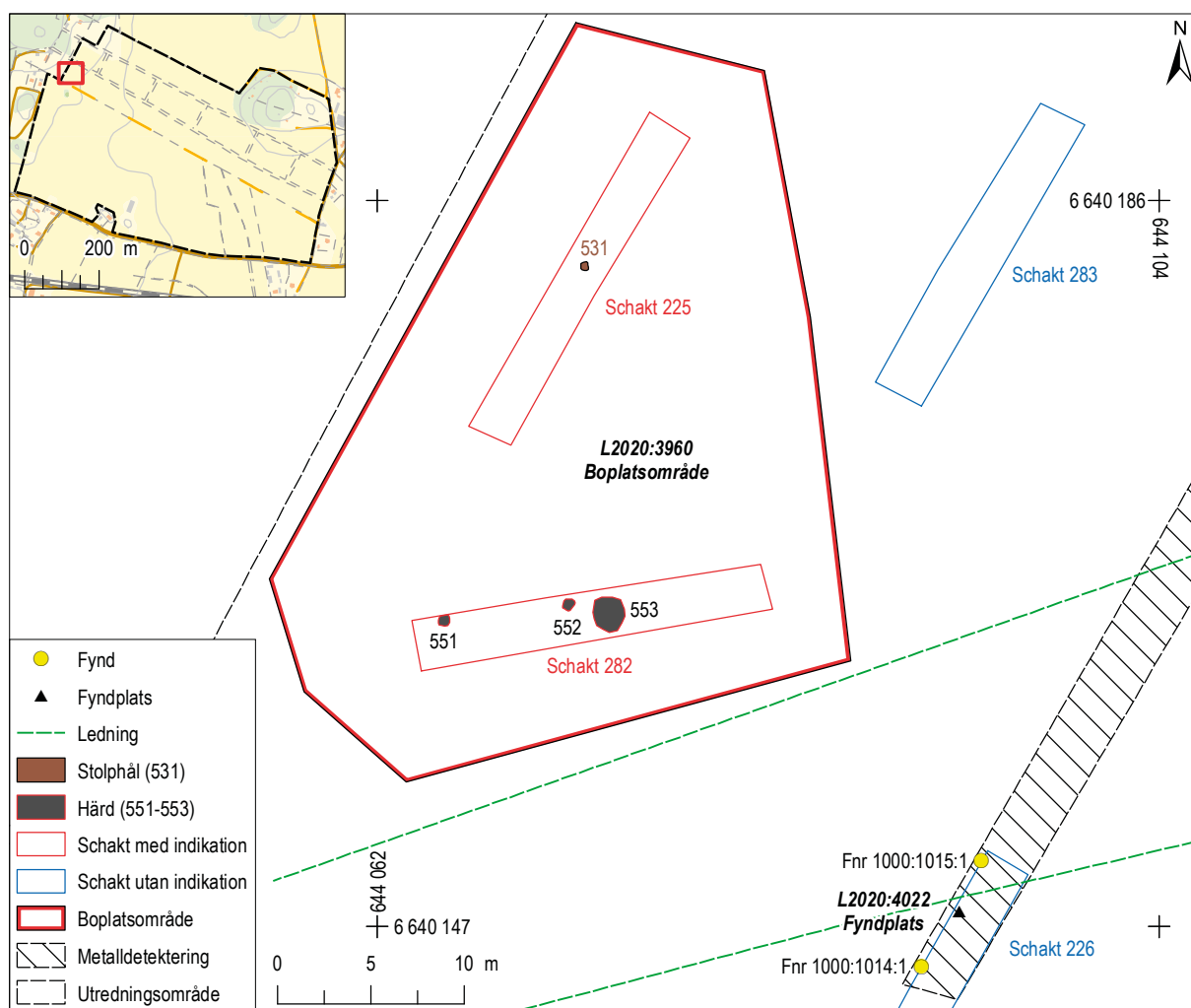
I åkermarken i utredningsområdets nordvästra del, direkt nedanför ett bebyggt impediment påträffades tre härdar samt ett stenskott stolphål. Kring härdarna fanns spridd skärvsten och sot i hela schaktet. Schakten kunde ej utökas mot söder på grund av närhet till en elledning. Lämningsarna registrerades som boplatsområde med lämningsnummer L2020:3960 (figur 13). Vid metalldetektering strax intill boplatsområdet hittades ett eldstål (Fnr 1000:1014:1) och en hästbrodd (Fnr 1000:1015:1) av järn (figur 14). Platsen registrerades som fyndplats och fick lämningsnummer L2020:4022 (figur 13).

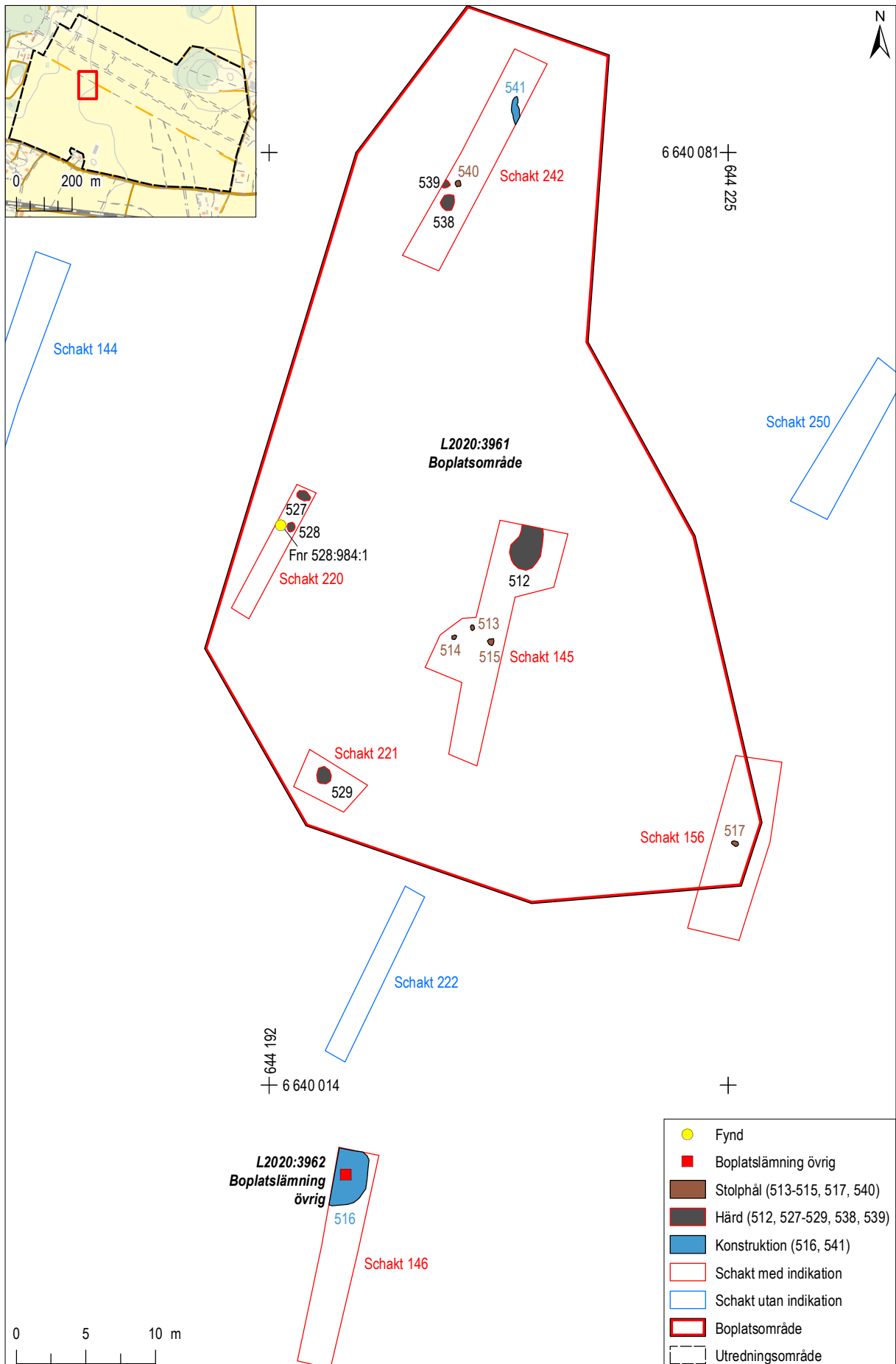
Figur 14. Vid metalldetektering påträffades en hästbrodd (Fnr 1000:1015:1; till vänster) och ett eldstål (Fnr 1000:1014:1; till höger) av järn. Skala 1:1.

Ute på den plana åkerytan i utredningsområdets västra del påträffades fem härdar och sex stenskodda stolphål. En av härdarna var 2,15 x 3,15 meter stor och i en av de mindre påträffades en keramikskärva av förhistorisk typ. Lämningsen registrerades som boplatsområde med lämningsnummer L2020:3961 (figur 15). Knappt 30 meter längre mot söder hittades ett 2,30 x 4,00 meter stort skärvstensflak utan

sot och kol. Detta togs inte fram i sin helhet. Skärvstensflaket registrerades som boplatslämning, övrig med lämningsnummer L2020:3962 (figur 15).

Figur 13. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3960 och L2020:4022, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

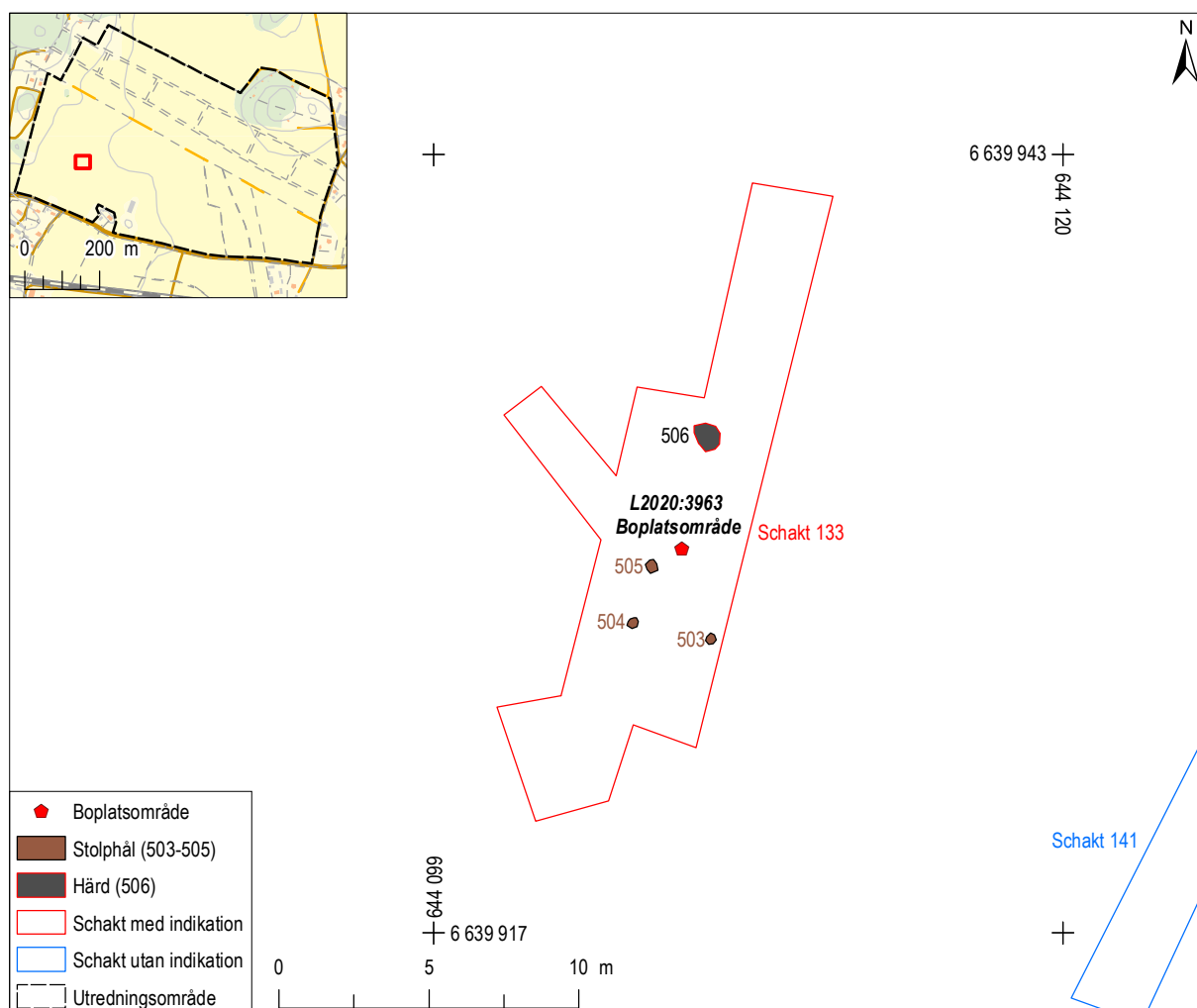
Figur 15. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3961 och L2020:3962, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Ytterligare drygt 100 meter mot sydväst framkom en härd och tre stenskodda stolphål. Även dessa lämningar registrerades som boplatsoområde och fick lämningsnummer L2020:3963 (figur 16).

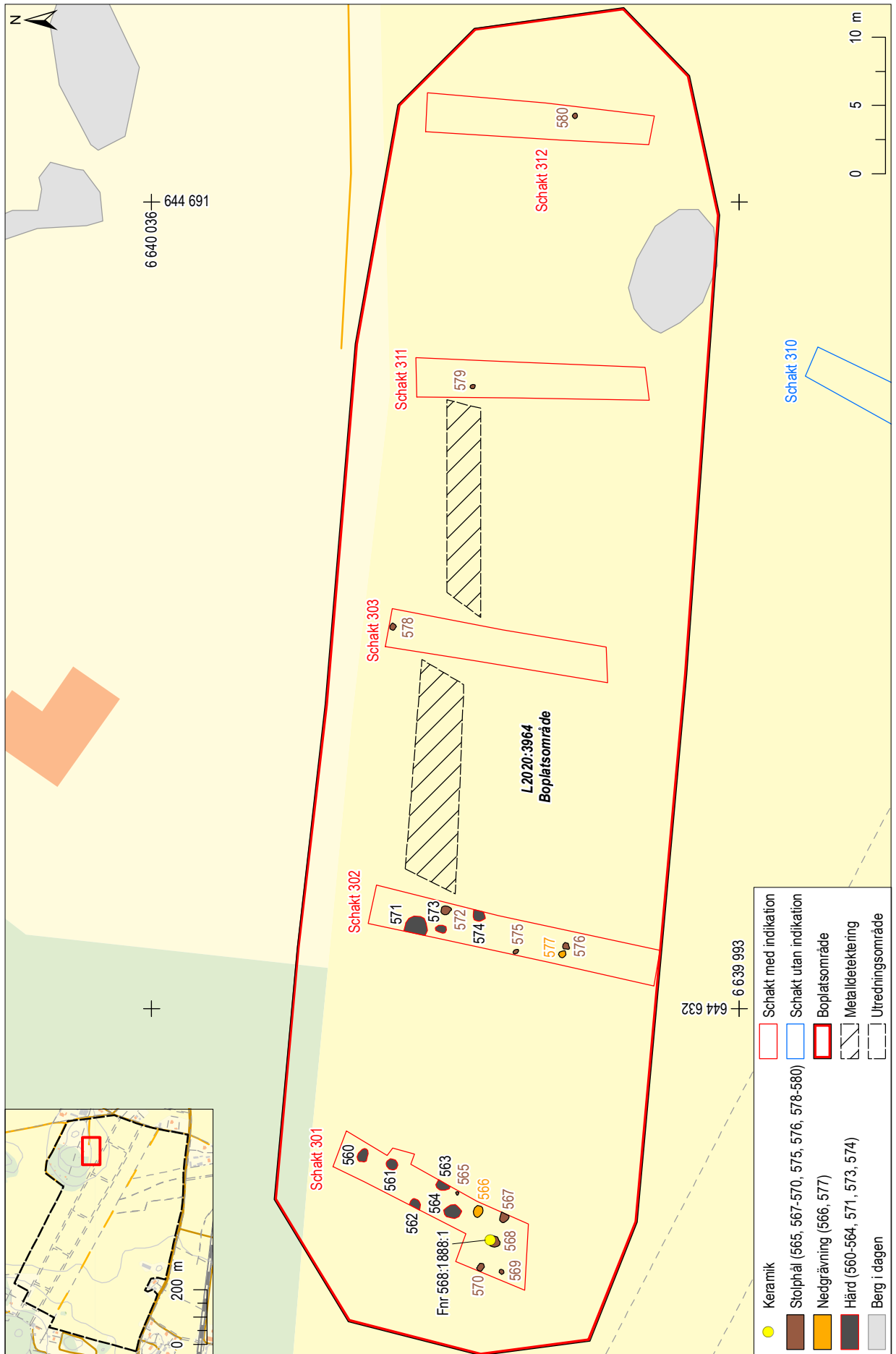
I områdets nordöstra del fanns ett impediment med stora partier med berg i dagen. I åkermarken direkt söder om detta, i en svag sydslutning, påträffades boplatsslämningar i form av åtta härdar, elva stolphål och två gropar. Nio av stolphålen var stenskodda, ett par av dem bara med enstaka större stenar. Tre av dem låg med ett inbördes avstånd på två meter och bildade en tydlig rad (figur 17). I ett av dessa påträffades en spjälkad keramikskärva av förhistorisk typ. Lämningarna registrerades som boplatsoområde med lämningsnummer L2020:3964 (figur 18).

Figur 17. Tre stolphål i rad inom L2020:3964. Foto från väster.

Figur 16. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3963, skala 1:250. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

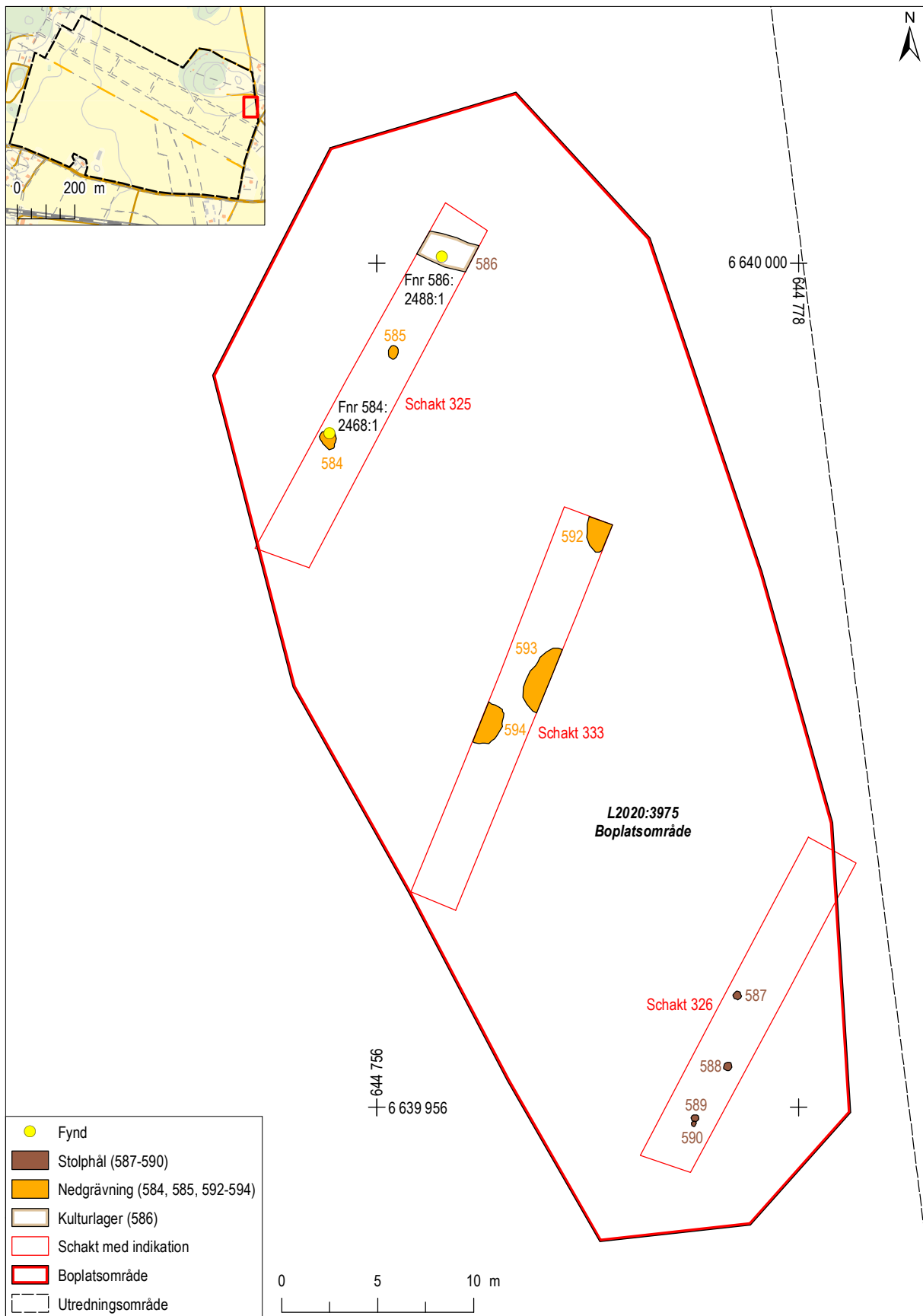
Figur 18. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3964, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20000.

Figur 19. Inom lämning L2020:3975 hittades en skärva så kallad östersjökeramik (Fnr 584:2468:1) som dateras till perioden 1000–1250 e.Kr. Skala 2:1.

Bara 50 meter längre mot öster i åkerytan, påträffades ytterligare lämningar i form av stolphål och gropar. Tre av groparna var så pass stora att de möjligen kan utgöra grophus. Två av dem innehöll obrända djurben. I norra delen fanns ett diffust kulturlager med kol, lerklining och keramik. Kulturlagret var samlat runt en markfast sten vilken verkade ha bidragit till att lagret skyddats från att plöjas bort just där. En keramikskärva (Fnr 584:2468:1) hade dekor av parallella linjer och visade sig vara så kallad östersjökeramik (figur 19). Denna brukar dateras till perioden 1000 till 1250 och är en hybridiserad typ

av keramik med västslavisk dekor på kärl som i övrigt är av skandinavisk modell. Keramiktypen finns spridd i Sydsandinavien och anses till stor del ha varit lokalproducerad. Ofta påträffas keramiken i stadsmiljöer eller i högstatusmiljöer på landsbygden (Roslund 2001). Skärvor med liknande dekor har hittats i exempelvis Sigtuna (Hed Jakobsson 2017). Lämningarna registrerades som boplatsområde och fick lämningsnummer L2020:3975 (figur 20). Boplatsområdet ligger bara 40 meter söder om Överby bytomt som har medeltida belägg och kan sannolikt knytas till detta.

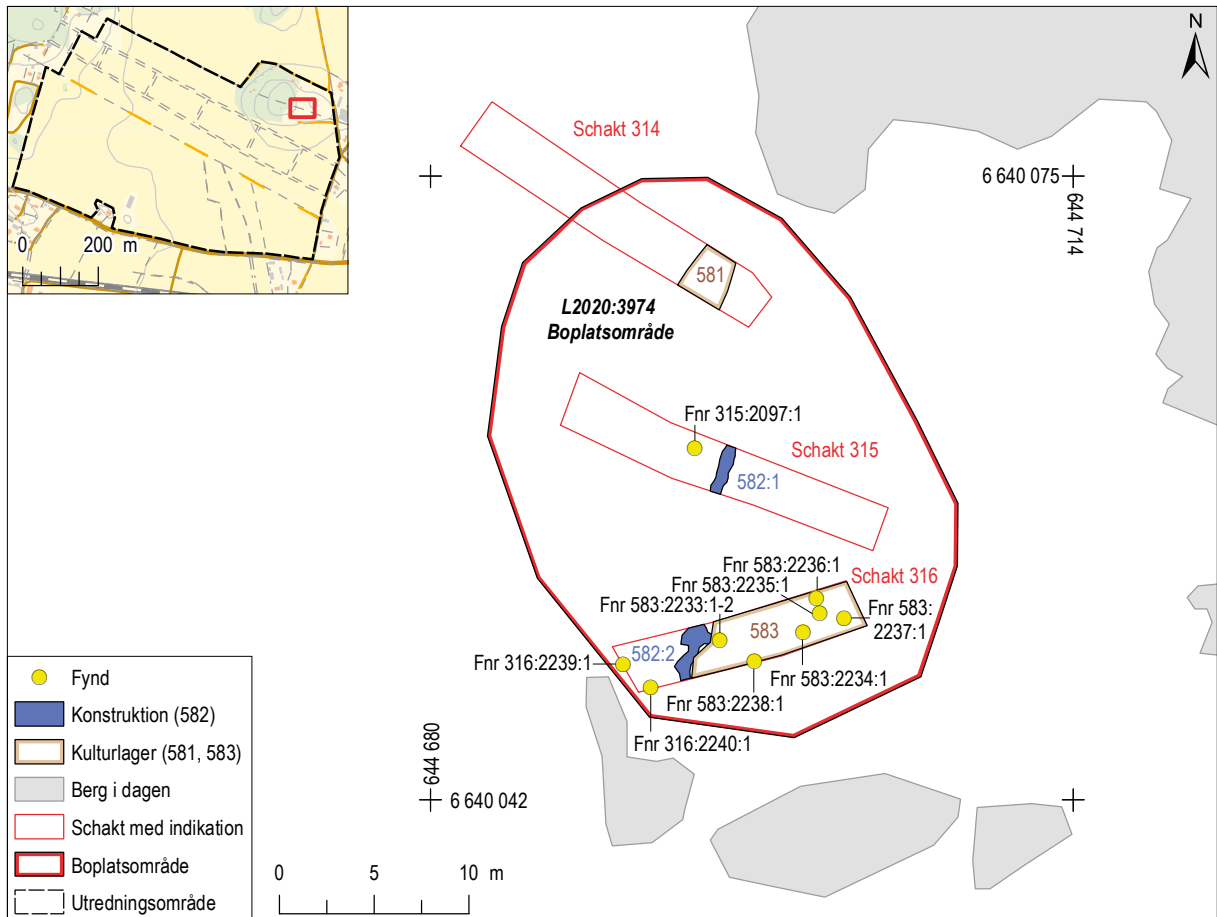
Figur 20. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3975, skala 1:300. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Figur 21. Översiktsbild över impedimentet i utredningsområdets nordöstra del. Boplatsoområdet L2020:3974 påträffades på den plana ytan i bildens mitt. Foto från sydost. Spridningstillstånd från Lantmäteriet med ärendenummer LM2020/012455.

På impedimentet i utredningsområdets nordöstra del fanns en plan yta omgiven av berg i dagen (figur 21). Där framkom en terrasskant av lagda stenar i nord till sydlig riktning. Delar av denna avlägsnades för att avgöra dess karaktär. I anslutning till terrasskanten påträffades kulturlager med sot, kol, lerklining, brända och obrända ben samt flera järnföremål, dessutom hittades en bit flinta. Jorden på ytan öster om terrasskanten var svart av sot. Lämningarna registrerades som boplatsoområde

och fick lämningsnummer L2020:3974 (figur 22). De järnföremål som påträffades avvek en del från de som hittades ute i åkermarken i samband med metaldetektering. I åkermarken framkom mest jordbruksrelaterade föremål så som hästskor och hästkosöm samt dräktdetaljer som knappar och spännen. Järnföremålen på impedimentet bestod av beslag och spillbitar med olika form (figur 23). Tillsammans med den kraftigt sotade jorden kan de tyda på smidesaktivitet.

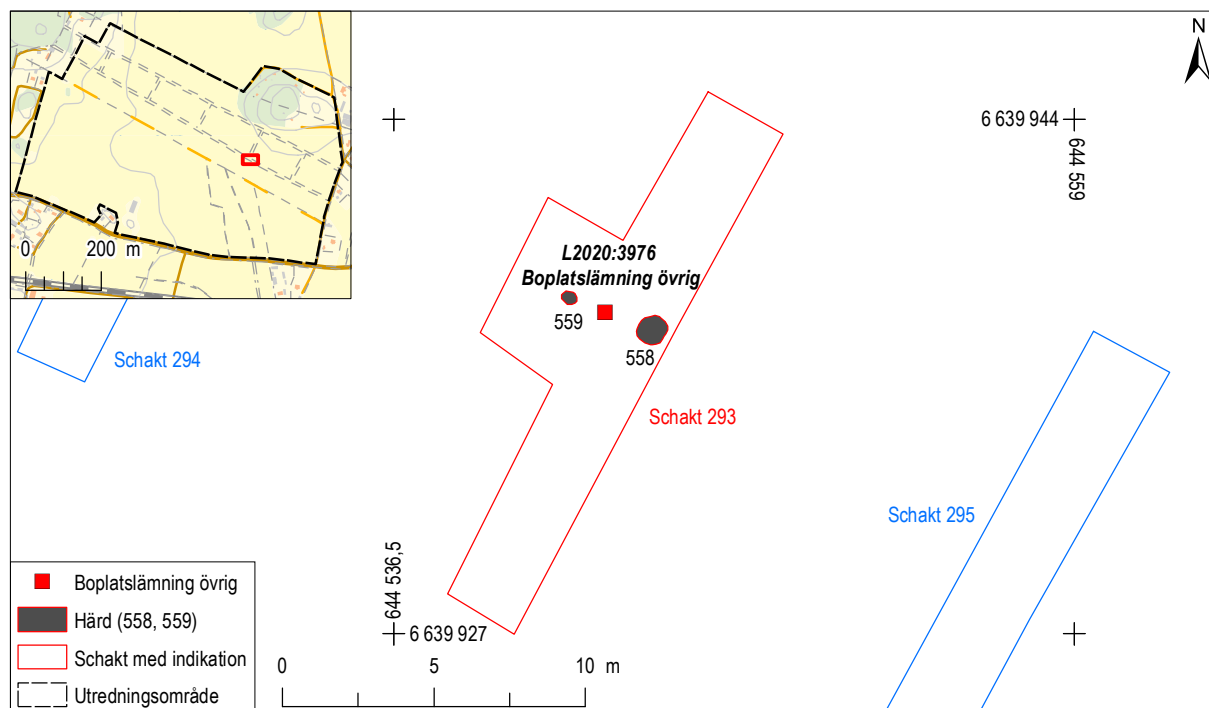
Figur 22. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3974, skala 1:400. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

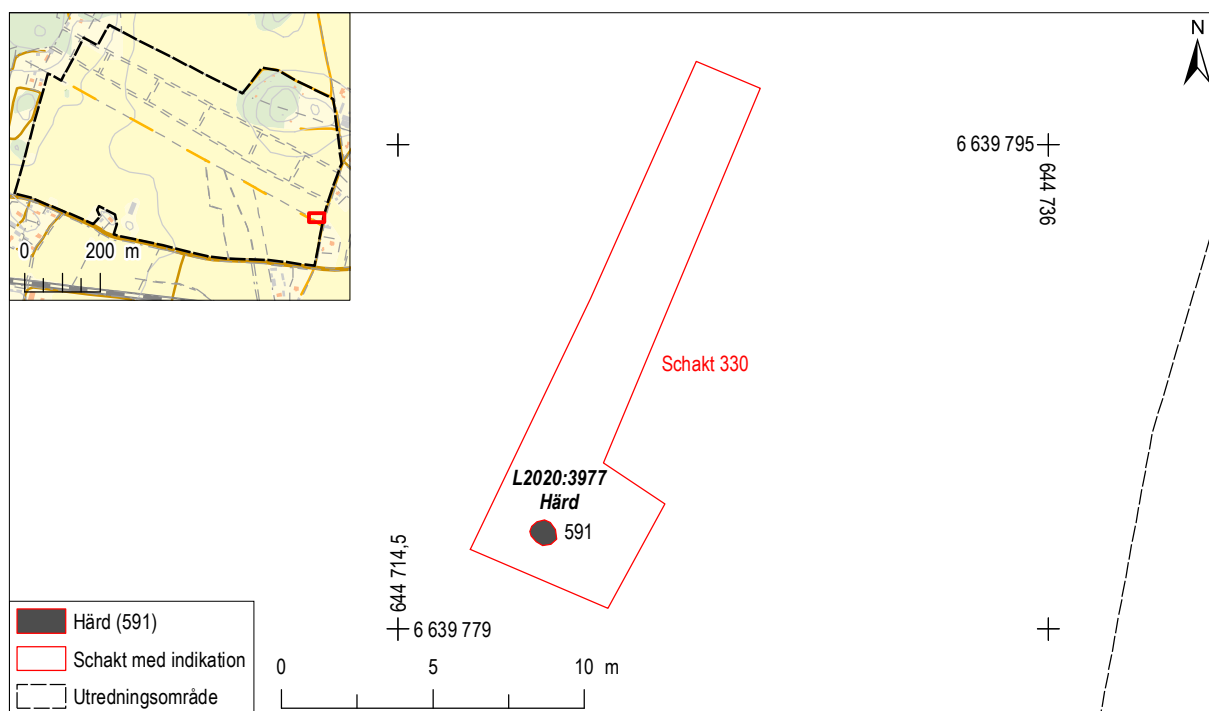
Figur 23. Inom boplatsovrådet L2020:3974 påträffades diverse järnföremål som kan tyda på smidesverksamhet. Skala 1:1.

Ute på åkerytan, cirka 100 meter söder om impedimentet hittades två härdar med två meters mellanrum. Dessa registrerades som boplatslämning, övrig med lämningsnummer L2020:3976 (figur 24). I utredningsområdets östra kant påträffades en ensamliggande härd som registrerades med lämningsnum-

mer L2020:3977 (figur 25). I närheten av härden fanns en övrig kulturhistorisk lämning i form av en gränssten registrerad (L1941:3328). Denna kunde inte återfinnas vid utredningstillfället och ändrades därför till uppgift om lämning utan antikvarisk bedömning i registret.

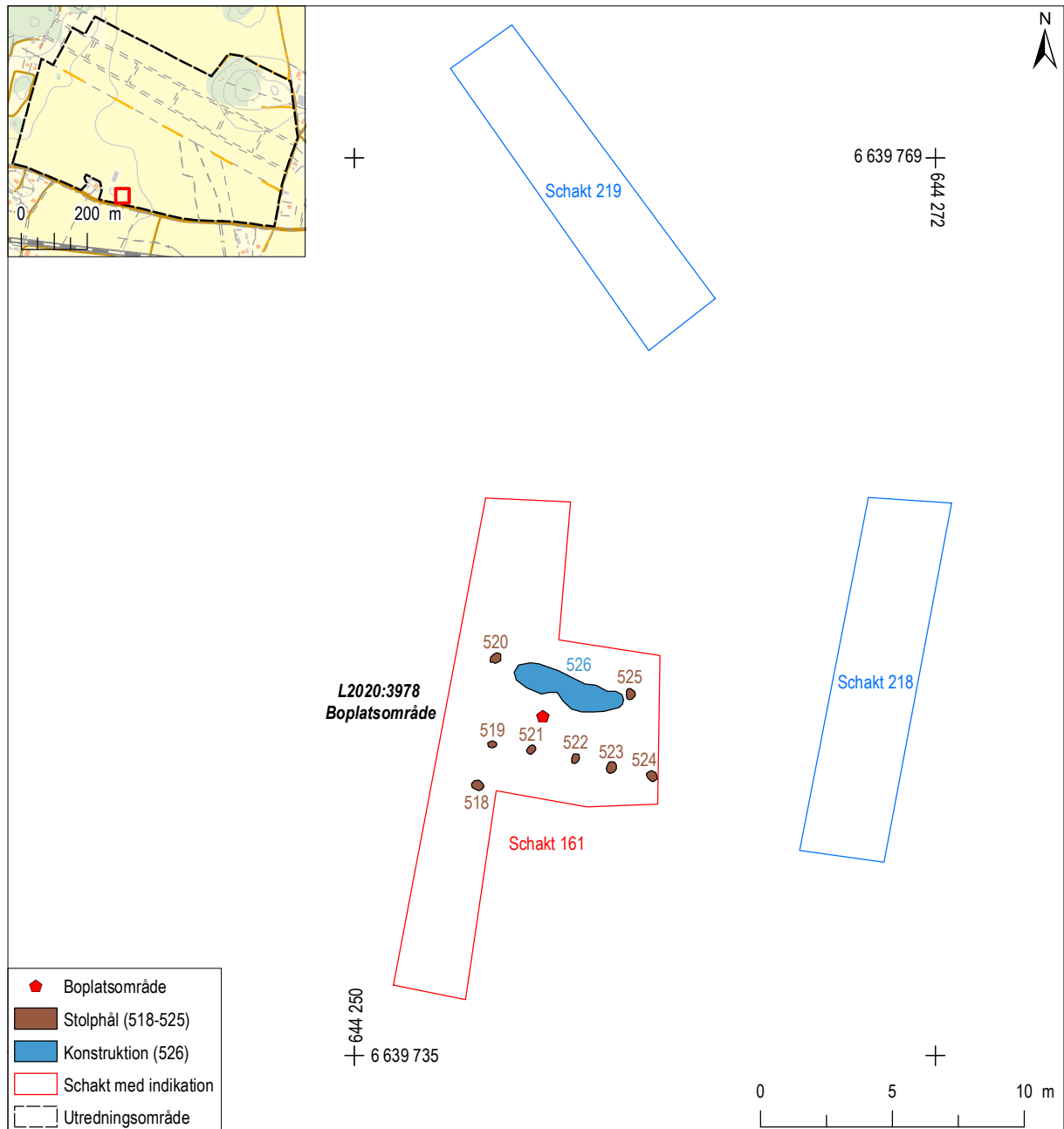

Figur 24. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3976, skala 1:250. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Figur 25. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3977, skala 1:250. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

I utredningsområdets södra del, direkt öster om fastigheten som kallas Klippan, hittades åtta stenskodda stolphål samt en ansamling av skärvig sten. Fem av stolphålen bildade en tydlig rad. Lämningarna registrerades som boplatssområde och fick lämningsnummer L2020:3978 (figur 26).

Figur 26. Schakt- och anläggningsplan för L2020:3978, skala 1:250. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

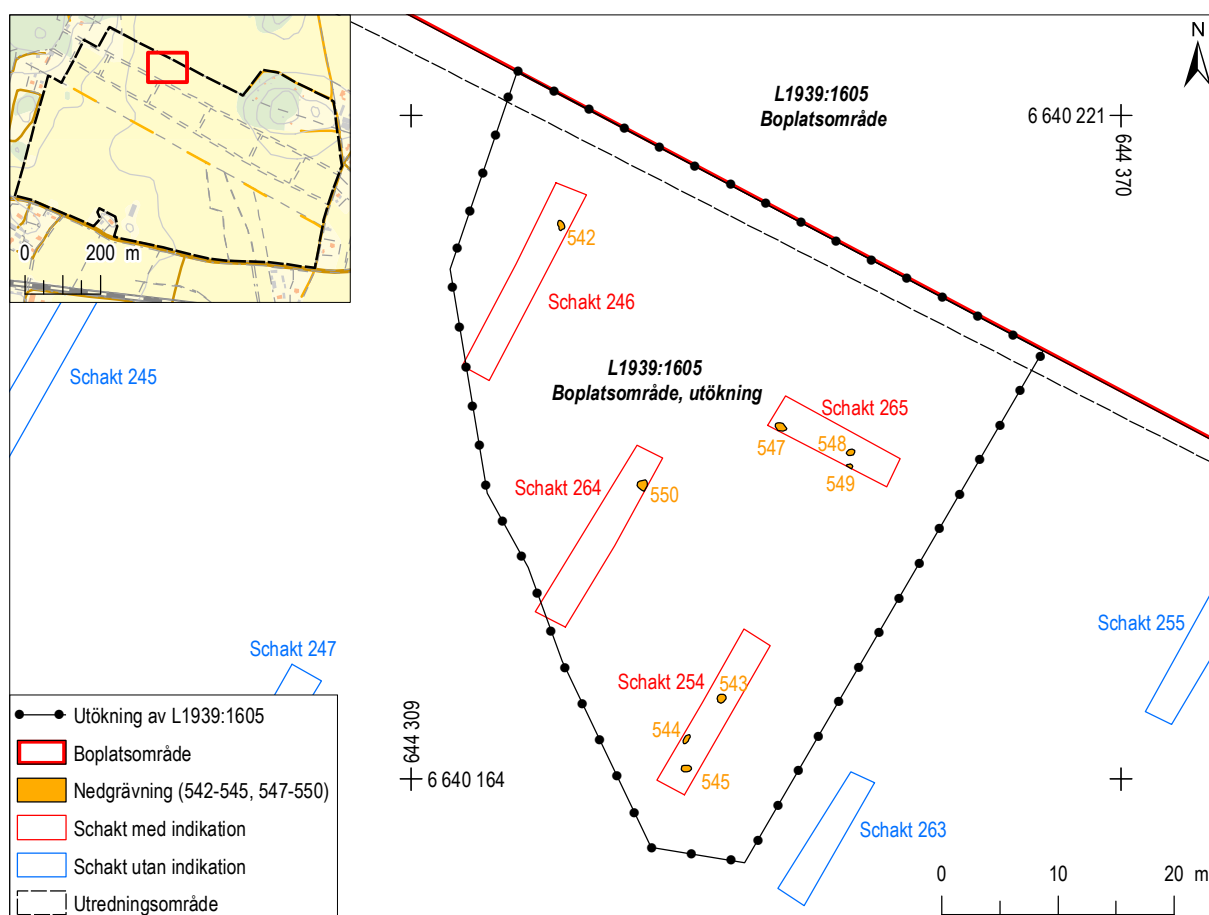
I norra delen av området påträffades flera gropar i direkt anslutning till det intilliggande boplatsoområdet L1939:1605 som framkom vid en utredning 2013. En av groparna (543) undersöktes och kunde konstateras ha raka sidor och rundad botten (figur 27). Fyllningen bestod av mörkbrun till svart silt med kol från björk och ek (muntlig uppgift Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult). Boplatsoområdet utökades mot söder med cirka 2 000 m² (figur 28 och 29).

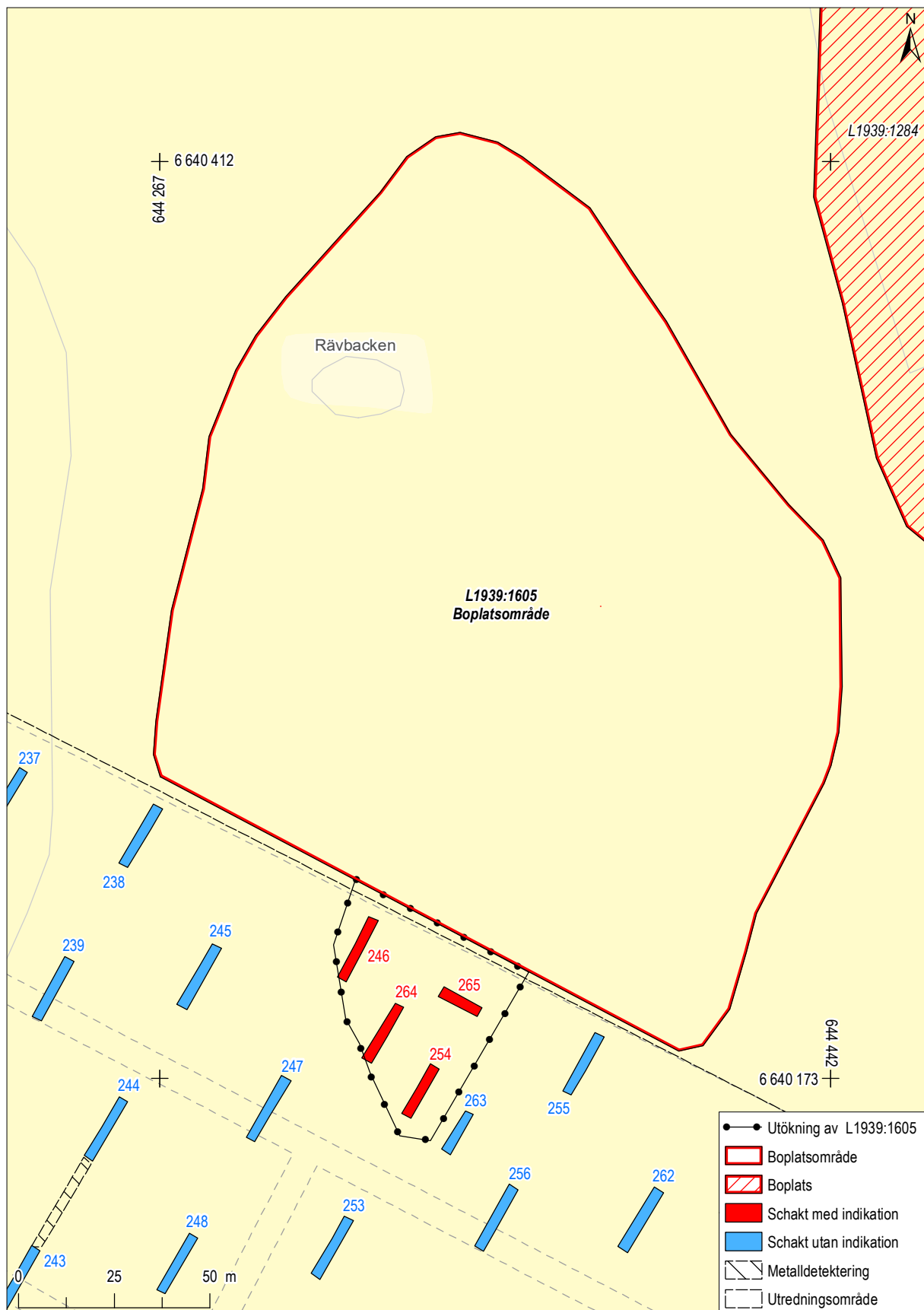
Figur 27. En av groparna i anslutning till L1939:1605 undersöktes och visade sig vara handgrävd. Foto från norr.

Analyser

I en av de gropar som påträffades i anslutning till boplatsoområdet L1939:1605 togs ett jordprov för att avgöra huruvida gropen var en så kallad boplatsgrop eller om den utgjorde gropen efter ett stenlyft. Jordprovet floterades och analyserades av Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult. Gropen visade sig innehålla kol från björk och ek. Inga övriga analyser bedömdes nödvändiga i samband med utredningen.

Figur 28. Schakt- och anläggningsplan för L1939:1605, skala 1:650. Översikt med hela utredningsområdet mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:20 000.

Figur 29. Boplatssområde L1939:1605 utökades med cirka 2000 m² mot söder. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1500.

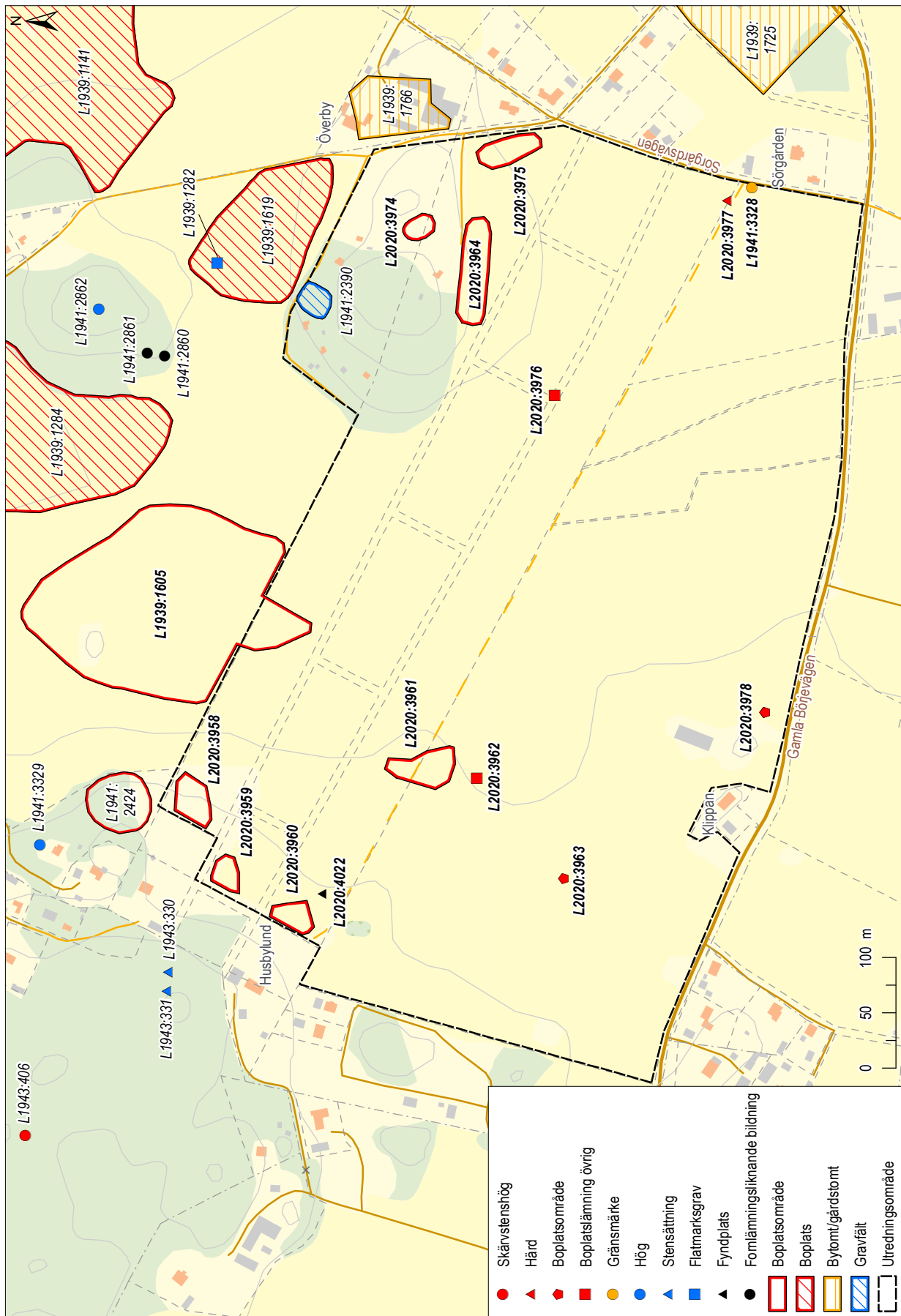
AVSLUTNING

Sammanlagt registrerades 13 nya fornlämningar: tio boplatssområden, två övriga boplatslämningar, en härd och en fyndplats. Dessutom utökades det tidigare kända boplatssområdet L1939:1605 mot söder och en gränssten, L1941:3328, konstaterades vara försvunnen (figur 30 och 31). De flesta lämningarna framkom i områdets utkanter där terrängen var något

högre. Lämningarna kunde inte dateras närmare än till bronsålder/järnålder utifrån anläggningarnas och fyndens karaktär med undantag för boplatssområdet L2020:3975 där ett keramikfynd kunde bestämmas till sen vikingatid/tidig medeltid. Inga ¹⁴C-analyser utfördes i detta skede, de bedöms kunna vara till större nytta vid en eventuell förundersökning.

Lämnings-nr (KMR)	Lämningstyp	Tidigare antikvarisk bedömning	Antikvarisk bedömning	Kommentar
L1939:1605	Boplatssområde	Fornlämning	Fornlämning	Utökad mot söder
L1941:3328	Gränssten	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen antikvarisk bedömning	Ej återfunnen
L2020:3958	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3959	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3960	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3961	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3962	Boplatslämning övrig		Fornlämning	
L2020:3963	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3964	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3974	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3975	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:3976	Boplatslämning övrig		Fornlämning	
L2020:3977	Härd		Fornlämning	
L2020:3978	Boplatssområde		Fornlämning	
L2020:4022	Fyndplats		Övrig kulturhistorisk lämning	

Figur 30. Tabell över alla nya och ändrade lämningar.

Figur 31. Plan över lämningar i och vid utredningsområdet efter den aktuella utredningen. Alla nya och ändrade lämningar är markerade i fet stil (se även figur 30). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

REFERENSER

Litteratur

CELIN, U. 2014. *Librobäck Arkeologisk särskild utredning, etapp 1 och 2 Uppsala 302:1–2, 303:1, 304:1, Librobäck 1:46, Husbyborg 1:9 och 1:81, Uppsala kommun, Uppsala län*. SAU rapport 2014:3

FRÖLUND, P. UTAN ÅRTAL. *in Husbyulleraker. Arkeologisk undersökning. Fornlämning RAÄ 291, Husbyborg 1:82, Uppsala stad, Uppland*. UV Uppsala rapport.

HED JAKOBSSON, A. 2017. *I Sigtunas utkant. Slutundersökningsrapport över gravar och bebyggelse vid Götes mack*. Rapporter från Arkeologikonsult 2017:2696.

Rapportsammanställning, grav- och boplotsområde L1944:9485/Börje 151:1.

ROSLUND, M. 2001. *Gäster i huset. Kulturell överföring mellan slaver och skandinaver 900 till 1300*. Lund.

Muntliga uppgifter

STEFAN GUSTAFSSON, arkeobotaniker,
Arkeologikonsult
Datum: 2020-05-04

Lantmäteriakter

Lantmäteristyrelsen

ÄGOMÄTNING I 635

Överby nr 1

Bondkyrko socken

Uppsala län

Aktbeteckning: B7-29:a4:19-20

Lantmätare: Johan Gyllenstig Botvidsson

ÄGODELNING I 690

Överby nr 1

Bondkyrko socken

Uppsala län

Aktbeteckning: A18:11-12

Lantmätare: Nils Lundberg

ENSKIFTE I 822

Husby nr 1

Bondkyrko socken

Uppsala län

Aktbeteckning: B7-10:2

Lantmätare: Fredrik Magnus Ridderbjälke

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsults projektnr:	3361
Länsstyrelsens dnr:	431-8497-2020
Uppdragsnummer i Fornreg:	202000301
Beslutsdatum:	2020-02-28
Uppdragsgivare:	Uppsala kommun
Län:	Uppsala
Socken:	Uppsala
Kommun:	Uppsala
Fastighet:	Husbyborg 1:1, Husbyborg 1:4, Husbyborg 1:84, Husbyborg 1:9
Fornlämning:	L1939:1605, L1941:3328, L2020:3958, L2020:3959, L2020:3960, L2020:3961, L2020:3962, L2020:3963, L2020:3964, L2020:3974, L2020:3975, L2020:3976, L2020:3977, L2020:3978, L2020:4022
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2
Undersökningstid i fält:	30 mars – 24 april 2020
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Åsa Berger
Rapportansvarig:	Åsa Berger
Fältpersonal:	Åsa Berger, Sverker Holmqvist
Planer och layout:	Ida Söderström
Kvalitetssäkring:	Johan Blidmo
Fynd:	Fynden förvaras hos Arkeologikonsult i väntan på fyndfördelning

BILAGA 1. SCHAKTTABELL

Schakt-nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
100	0,7	0,5 m ploglager, därunder lera.	
101	0,7	0,5 m ploglager, därunder lera.	
102	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
103	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
104	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
105	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
106	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera, berg och spräckta stenar i N.	
107	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
108	0,5–0,65	0,5 m ploglager, därunder lera. En stor sten i mitten.	
109	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
110	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
111	0,5–0,65	0,5 m ploglager, därunder lera.	
112	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
113	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
114	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
115	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera. En stor sten i mitten.	
116	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
117	0,65	0,5 m ploglager, därunder lera.	
118	0,5–0,6	0,5 m ploglager, därunder lera, spräckt sten.	501
119	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
120	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
121	0,6	0,5 m ploglager, därunder lera.	
122	0,5	0,4 m ploglager, därunder lera.	
123	0,7	0,6 m ploglager, där under lera.	
124	0,3–0,5	0,2–0,4 m ploglager, där under lera. Enstaka stenar i botten. Nedgrävning med sten och lera i NV.	
125	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Täckdike i S delen.	
126	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
127	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Täckdike i N delen, block i NÖ hörnet.	
128	0,5	0,45 m ploglager, där under lera. Täckdike längst i S.	
129	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
130	0,5	0,45 m ploglager, där under lera.	
131	0,6	0,5 m ploglager, där under lera. En större sten i botten.	
132	0,6	0,45 m ploglager där under lera	
133	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	503, 504, 505, 506
134	0,4–0,55	0,3–0,45 m ploglager, där under lera.	
135	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
136	0,4–0,55	0,3–0,45 m ploglager, där under lera. Småstenar mot botten, något bränd lera.	
137	0,35–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
138	0,25–0,4	0,2–0,3 m ploglager, där under grus och sten i S halvan och lera i N.	
139	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
140	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Täckdike i mitten.	
141	0,5–0,6	0,5 m ploglager, där under lera. Fynd av obränt ben.	
142	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
143	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	507, 508, 509, 510, 511

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Schakt- nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
144	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
145	0,4–0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	512–515
146	0,3–0,5	0,2–0,4 m ploglager, där under lera. Enstaka obrända ben mot botten.	516
147	0,4–0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
148	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
149	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
150	0,25–0,40	0,2–0,3 m ploglager, där under grus och sten i S halvan och lera i N.	
151	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
152	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
153	0,6–0,75	0,5–0,65 m ploglager, där under lera.	
154	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
155	0,6–0,7	0,5–0,6 m ploglager, där under lera.	
156	0,3–0,4	0,2–0,3 m ploglager, där under lera.	517
157	0,3–0,4	0,2–0,3 m ploglager, där under lera.	
158	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
159	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
160	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
161	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	518–526
162	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
163	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
164	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
165	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
166	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
167	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
168	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
169	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
170	0,6–0,75	0,5–0,65 m ploglager, där under lera.	
171	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Förkortat pga kabel i N.	
172	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
173	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
174	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
175	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
176	0,5	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
177	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
178	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
179	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
180	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
181	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
182	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
183	0,3	0,2 m ploglager, där under lera, ansamling med rundade småstenar i V, block i Ö.	
184	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
185	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
186	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
187	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Schakt-nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
188	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
189	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
190	0,4–0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
191	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
192	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. Täckdike diagonalt NV–SO.	
193	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
194	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
195	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
196	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. Täckdike i N.	
197	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
198	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
199	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Dike med plaströr diagonalt över mittpartiet.	
200	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Tvärgående dike i N.	
201	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
202	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Förkortat pga ledning.	
203	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
204	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Stolphål, telestolpe i Ö kanten, dräneringsrör i N.	
205	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
206	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
207	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
208	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
209	0,6	0,5 m ploglager, där under lera. En större sten i botten.	
210	0,65	0,5 m ploglager, där under lera.	
211	0,6–0,7	0,5–0,6 m ploglager, där under lera.	
212	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Djupare i S för koll (0,8 m), varvig lera.	
213	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
214	0,4	0,3 m ploglager, där under lera. Stor sten i SÖ hörnet.	
215	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Förkortat pga ledning.	
216	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
217	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
218	0,5–0,6	0,4 m ploglager, där under lera.	
219	0,6	0,4 m ploglager, där under lera.	
220	0,4	0,3 m ploglager, där under lera. En del skärvig sten och kol i hela schaktet.	527, 528
221	0,3	0,25 m ploglager, där under lera.	529
222	0,3	0,25 m ploglager, där under lera.	
223	0,3	0,25 m ploglager, där under lera.	
224	0,4	0,3 m ploglager, där under lera. Markfasta stenar i botten. En del skärvsten i ploglagret.	530
225	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. En del skärvsten i ploglagret.	531
226	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. En del skärvsten i ploglagret.	
227	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. En del skärvsten i ploglagret.	
228	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. En del skärvsten i ploglagret.	
229	0,3	0,1 m torv, där under mörkbrun mylla. Sot, kol och skärvsten i nästan hela schaktet. Enstaka markfasta stenar samt småsten i N.	532, 533, 534

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Schakt- nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
230	0,5	0,1 m torv, där under mörkbrun mylla med stora mängder spridd skärvsten. Botten av lera i S samt enstaka större stenar.	535, 536
231	0,5	0,1 m torv, där under 0,3 m mörkbrun mylla med någon skärvig sten, botten av lera. Förkortat pga odlingsröse i S.	
232	0,4–0,5	0,1 m torv, där under 0,3 m mörkbrun mylla med någon skärvig sten, botten av lera med enstaka markfasta stenar.	
233	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
234	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
235	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
236	0,5–0,65	0,4–0,55 m ploglager, där under lera.	
237	0,45–0,6	0,35–0,5 m ploglager, där under lera.	
238	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
239	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
240	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
241	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
242	0,3–0,45	0,3 m ploglager, där under lera. Spridd skärvsten och skörbränd sten.	538–541
243	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
244	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
245	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Enstaka kol mot botten.	
246	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Enstaka kol mot botten.	542
247	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
248	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
249	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
250	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
251	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
252	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
253	0,5–0,6	0,4 m ploglager, där under lera.	
254	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	543–545
255	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Stråk och fläckar med mörkbrun silt.	
256	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
257	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
258	0,5–0,7	0,4–0,6 m ploglager, där under lera.	
259	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
260	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
261	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Stråk och fläckar med mörkbrun silt.	546
262	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. I botten genomkorsat av kedjegrävt dike.	
263	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	
264	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	550
265	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	547–549
266	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
267	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
268	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Korsas av två diken.	
269	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
270	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Schakt- nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
271	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
272	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera.	
273	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
274	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Korsas av fem diken SO–NV.	
275	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
276	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
277	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Korsas av dike.	
278	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
279	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
280	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Dike i norra delen.	
281	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
282	0,3–0,4	0,2–0,3 m ploglager, där under myllig lera med sot, kol skörbränd sten och bränd lera.	551–553
283	0,3–0,4	0,25–0,30 m ploglager, botten av lera. Korsas av dike i N.	
284	0,4	0,3 m ploglager, där under lera. Enstaka större stenar.	555
285	0,4–0,5	0,1 m torv, där under 0,3 m mörkbrun till svart mylla med någon skärvig sten, botten av lera med enstaka markfasta stenar.	556
286	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
287	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Korsas av dike i S.	
288	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Korsas av dike mitt i.	
289	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera.	
290	0,6–0,65	0,5–0,55 m ploglager, där under lera. Möjlig vägrest i S.	557
291	0,3–0,4	0,2–0,3 m ploglager, där under sand, lera längst i S.	
292	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
293	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	558, 559
294	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
295	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
296	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Förkortat pga ledning.	
297	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
298	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
299	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
300	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
301	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera och fläckvis silt.	560–570
302	0,4	0,3 m ploglager, där under lera med inslag av silt.	571–577
303	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	578
304	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
305	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
306	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
307	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
308	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
309	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Dike i N.	
310	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
311	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	579
312	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera och fläckvis silt.	580
313	0,5–0,6	0,4–0,5 m ploglager, där under lera. Inslag av silt i N. Enstaka markfasta stenar.	

Bilaga 1. Schakttabell, forts.

Schakt- nr	Djup (m)	Beskrivning	Anläggningar
314	0,2–0,3	0,1 m torv, därunder grusig morän, mörkare i Ö. Spridd bränd lera i hela schaktet.	581
315	0,3–0,6	0,1 m torv, därunder grusig morän i V. Ö delen 0,3–0,4 m mörkbrun till svart mylla och botten av grusig morän. Tegelstenar under torven i schaktets mitt. Fynd av hästben och flinta.	582
316	0,2	0,1 m torv, därunder mörkbrun mylla med enstaka bränd lera längst i V. I resten av schaktet lager 583.	582, 583
317	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
318	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
319	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
320	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
321	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
322	0,5	0,4 m ploglager, där under lera. Korsas av dike i S.	
323	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
324	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
325	0,5–0,6	0,4 m ploglager, där under lera med siltinslag i N. Sot, kol och bränd lera i det siltiga partiet. Fynd av keramik.	584–586
326	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	587–590
327	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
328	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
329	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
330	0,4	0,3 m ploglager, där under lera.	591
331	0,5	0,4 m ploglager, där under lera.	
332	0,4–0,5	0,3–0,4 m ploglager, där under lera. Längsgående dike.	
333	0,5–0,6	0,4 m ploglager, där under lera.	592–594

BILAGA 2. KONTEXTTABELL

Kontext- nr	Typ	Storlek (m)	Beskrivning	Schakt- nr	Anmärkning	Ingår i lämning
501	Nedgrävning	1,70x0,80	Grop med obrända ben och kol. Delundersökt. 0,30 m djup, rundad botten. Enstaka skörbränd sten.	118	Undersökt. Sannolikt samband med spräckta block strax intill.	Ej fornlämning
503	Stolphål	0,35	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10 m stora.	133		L2020:3963
504	Stolphål	0,30x0,38	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	133		L2020:3963
505	Stolphål	0,35x0,40	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	133		L2020:3963
506	Härd	0,90x0,72	Oval. Sot, kol, skörbränd och skärvig sten.	133		L2020:3963
507	Nedgrävning	0,15x1,10	Avlång med sot, kol, rödbränd lera i kanterna.	143	Oklar funktion. Recent.	Ej fornlämning
508	Nedgrävning	0,30x1,32	Avlång med sot, kol, obränt ben, obränt trä, rödbränd lera i kanterna.	143	Oklar funktion. Recent.	Ej fornlämning
509	Nedgrävning	0,30x1,30	Avlång med sot, kol, obränt ben, obränt trä, smält buteljglas. Rödbränd lera i kanterna.	143	Oklar funktion. Recent.	Ej fornlämning
510	Nedgrävning	0,15–0,20x1,90	Avlång med sot, kol, obränt trä, rödbränd lera i kanterna. Fönsterglas.	143	Oklar funktion. Recent.	Ej fornlämning
511	Nedgrävning	0,15–0,20x1,75	Avlång med sot, kol, obränt trä, rödbränd lera i kanterna.	143	Oklar funktion. Recent.	Ej fornlämning
512	Härd	2,15x3,15	Oregelbunden, möjligen två närliggande. Sot, kol, skärvig och skörbränd sten.	145		L2020:3961
513	Stolphål	0,25x0,40	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10 m st.	145		L2020:3961
514	Stolphål	0,35x0,40	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10 m st.	145		L2020:3961
515	Stolphål	0,35	Rundat med runda och skarpkantade stenar, 0,10 m st.	145		L2020:3961
516	Konstruktion	2,3x4,00	Skärvestensflak, skärvig och skörbränd sten, 0,05–0,15 m stora. Ingen sot eller kol. Ej helt framtagen.	146		L2020:3962
517	Stolphål	0,40	Ovalt med rundade och skarpkantade stenar, 0,10 m stora, en 0,20 m stor.	156		L2020:3961
518	Stolphål	0,45	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	161		L2020:3978
519	Stolphål	0,38	Rundade och skarpkantade stenar, 0,05–0,15 m stora, tydlig nedgrävningskant.	161	Bildar rad med 521–524	L2020:3978
520	Stolphål	0,45x0,50	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	161		L2020:3978
521	Stolphål	0,42	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m	161	Bildar rad med 519, 522–524	L2020:3978
522	Stolphål	0,40x0,45	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora, en skörbränd.	161	Bildar rad med 519, 520, 523 och 524.	L2020:3978
523	Stolphål	0,45	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	161	Bildar rad med 519, 521, 522 och 524.	L2020:3978
524	Stolphål	0,47	Rundade stenar, 0,10–0,20 m stora.	161	Bildar rad med 519, 521–523.	L2020:3978
525	Stolphål	0,35x0,42	Rundade och skarpkantade stenar, 0,10–0,15 m stora.	161		L2020:3978
526	Konstruktion	4,00x1,00	Stråk med skörbränd och skärvig sten, 0,05–0,20 m stora. Inget sot eller kol.	161		L2020:3978
527	Härd	0,5x0,7	Skörbränd sten, sot och kol. Utrakad.	220		L2020:3961

Bilaga 2. Kontexttabell, forts.

Kontext-nr	Typ	Storlek (m)	Beskrivning	Schakt-nr	Anmärkning	Ingår i lämning
528	Härd	0,62	Skörbränd sten, sot och kol. Utrakad. Fynd av keramik.	220		L2020:3961
529	Härd	1,10	Rund. Skärvig och skörbränd sten, sot och kol.	221		L2020:3961
530	Stolphål	0,44	Rundade stenar, 0,10 m stora. Tydlig mörkfärgning.	224		L2020:3959
531	Stolphål	0,40x0,50	Enstaka stenar, 0,05 m stora. Tydlig mörkfärgning.	225		L2020:3960
532	Kulturlager		Skärvsten, sot, kol, skörbränd sten. Cirka 0,25 m djupt i söder, tunnare ut mot norr.	229		L2020:3958
533	Härd	0,65	Rund, skärvig sten, sot och kol, något bränd lera.	229		L2020:3958
534	Härd	0,60	Rund, skörbränd och skärvig sten, sot och kol.	229		L2020:3958
535	Härd	0,80x1,00	Rundad, skörbränd och skärvig sten, sot och kol. Utrakad mot S.	230		L2020:3958
536	Kulturlager		Sotig mylla med skärvig och skörbränd sten, kol och enstaka bränd lera.	230		L2020:3958
538	Härd	0,85x1,10	Oval, skärvig sten, sot och kol.	242		L2020:3961
539	Härd	0,59	Skärvig och skörbränd sten, sot och kol. Ej helt framtagen.	242		L2020:3961
540	Stolphål	0,45	Skärvig sten samt natursten 0,10 m stora samt en 0,30 m stor rundad sten.	242		L2020:3961
541	Konstruktion	0,30x1,55	Stråk med skärvig och skörbränd sten, något sot och kol. Utplöjd härd?	242		L2020:3961
542	Nedgrävning	0,50x0,88	Grop med mörkbrun mylla, sot, kol och enstaka bränd lera. 0,13 m djup. Möjligt stenlyft.	246		L1939:1605
543	Nedgrävning	0,80x0,67	Oval grop med mörkbrun till svart, siltig fyllning med sot och enstaka skärvsten. Raka kanter och rundad botten, 0,33 m djup.	254	Undersökt	L1939:1605
544	Nedgrävning	0,43x0,88	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	254		L1939:1605
545	Nedgrävning	0,58x0,85	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	254		L1939:1605
546	Nedgrävning	0,55x0,80	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	261		L1939:1605
547	Nedgrävning	1,1x0,6	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	265		L1939:1605
548	Nedgrävning	1x0,6	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	265		L1939:1605
549	Nedgrävning	0,5x0,4	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning.	265		L1939:1605
550	Nedgrävning	0,7x0,95	Oval grop med mörbrun till svart, siltig fyllning med enstaka skärvsten i ytan	264		L1939:1605
551	Härd	0,50x0,65	Härbotten, sot och enstaka skärvsten.	282		L2020:3960
552	Härd	0,67x0,76	Sot, kol, skärvig och skörbränd sten.	282		L2020:3960
553	Härd	1,30x1,60	Sot, kol, skärvig och skörbränd sten. Diffus avgränsning, utplöjd.	282		L2020:3960
555	Härd	0,55	Sot och kol.	284		L2020:3959
556	Härd	0,55	Sot och kol.	285		L2020:3959
558	Härd	0,98	Rund, sot, kol, skärvig sten.	293		L2020:3976
559	Härd	0,45	Rund, sot, kol, skärvig sten.	293		L2020:3976
560	Härd	0,9x0,67	Härbotten, sot, kol och enstaka skärvsten.	301		L2020:3964
561	Härd	0,70	Härbotten, sot, kol och enstaka skärvsten samt obränt ben.	301		L2020:3964
562	Härd	0,75	Härbotten, sot, kol och enstaka skärvsten. Ej helt framtagen.	301		L2020:3964

Bilaga 2. Kontexttabell, forts.

Kontext-nr	Typ	Storlek (m)	Beskrivning	Schakt-nr	Anmärkning	Ingår i lämning
563	Härd	0,80	Härbotten, sot, kol och enstaka skärersten. Ej helt framtagen.	301		L2020:3964
564	Härd	1,00–1,15	Oregelbunden. Sot, kol, skärvig och skörbränd sten samt bränd lera och obränt ben.	301		L2020:3964
565	Stolphål	0,28	Runt, rundade stenar 0,05–0,10 m stora. Ingen tydlig nedgrävning.	301		L2020:3964
566	Nedgrävning	0,7x0,95	Oval mörkfärgning med sot och obränt ben.	301		L2020:3964
567	Stolphål	0,58	Rund mörkfärgning med kol och en 0,20 m stor sten och en 0,10 m stor.	301	Bildar rad med 568 och 570	L2020:3964
568	Stolphål	0,85	Runt med fem 0,15–0,30 m stora stenar i norra och östra kanten. Tydlig nedgrävning med sot och kol.	301	Bildar rad med 567 och 570	L2020:3964
569	Stolphål	0,40	Runt med en rundad 0,2 m stor sten och några mindre skärviga. Träresten.	301		L2020:3964
570	Stolphål	0,66	Runt med en 0,45 m stor sten i Ö kanten. Tydlig nedgrävning, ett obränt ben.	301	Bildar rad med 567 och 568.	L2020:3964
571	Härd	1,0x1,40	Oval, skärvig sten, sot och kol samt bränt och obränt ben. Ej helt framtagen.	302		L2020:3964
572	Stolphål	0,60	Runt med fyra 0,15–0,30 m stora stenar i V och S kanten. Tydlig nedgrävning.	302		L2020:3964
573	Härd	0,6x0,7	Härdrest. Oval med sot, kol och enstaka skärersten.	302		L2020:3964
574	Härd	0,6x0,9	Sot, kol, bränd lera, skörbränd sten och obrända ben.	302		L2020:3964
575	Stolphål	0,45	Runt, tydlig nedgrävning. En 0,2 m stor sten i Ö.	302		L2020:3964
576	Stolphål	0,57	Runt, tydlig nedgrävning. En 0,4 m stor sten i Ö samt några mindre. Obrända ben och kol.	302		L2020:3964
577	Nedgrävning	0,55x0,64	Oval, tydlig nedgrävningskant, sot och kol.	302		L2020:3964
578	Stolphål	0,45	Runt med sot och kol, enstaka skärvig sten.	303		L2020:3964
579	Stolphål	0,33	Runt med sot och kol.	311		L2020:3964
580	Stolphål	0,37	Runt med sot och kol.	312		L2020:3964
581	Kulturlager		Sotig mylla med lerklining, brända och obrända ben.	314		L2020:3974
582	Konstruktion		Stenrad, terrasskant? Av 0,15–0,60 m stora stenar, något rörig men tydligt lagd. N delen bortschaktad för kontroll (fem stenar).	315, 316		L2020:3974
583	Kulturlager		Sotigt lager med lerklining, obrända och brända ben, samt järnföremål. Upp till 0,2 m djupt. Avgränsas i V av terrasskant 582.	316		L2020:3974
584	Nedgrävning	0,90x1,05	Rund, tydlig mörkfärgning med enstaka kol. Fynd av keramik.	325		L2020:3975
585	Nedgrävning	0,56x0,65	Rundad, tydlig mörkfärgning med sot och kol.	325		L2020:3975
586	Kulturlager	1,50x2,70	Område med bränd lera, lerklining och enstaka keramik kring spräckt stenblock.	325		L2020:3975
587	Stolphål	0,40	Runt, tydlig mörkfärgning.	326		L2020:3975
588	Stolphål	0,42	Runt, tydlig mörkfärgning.	326		L2020:3975
589	Stolphål	0,38	Runt, tydlig mörkfärgning. Tangerar 590.	326		L2020:3975
590	Stolphål	0,21	Runt, tydlig mörkfärgning. Tangerar 589.	326		L2020:3975
591	Härd	0,67	Rund, sot, kol, skärvig och skörbränd sten. Bränd lera kring kanterna.	330		L2020:3977

Bilaga 2. Kontexttabell, forts.

Kontext- nr	Typ	Storlek (m)	Beskrivning	Schakt- nr	Anmärkning	Ingår i lämning
592	Nedgrävning	1,60x1,15	Mörkfärgning med fyllning av sotig silt med kol och obrända djurben. Ej helt framtagen. Grophus?	333		L2020:3975
593	Nedgrävning	3,60x1,10	Mörkfärgning med fyllning av sotig silt med kol och enstaka skörbränd sten, en 0,90x0,40 m stor sten i väster. Otydlig avgränsning. Ej helt framtagen. Grophus?	333		L2020:3975
594	Nedgrävning	2,15x1,10	Mörkfärgning med fyllning av sotig silt med kol och obrända ben. Ej helt framtagen. Grophus?	333		L2020:3975

BILAGA 3. FYNDTABELL

Fynd-nr	Objekt	Del	Material	Antal	Vikt (g)	Beskrivning	Medel-X	Medel-Y	Medel-Z	Gallrad (X)
315:2097:1	Flinta		Bergart	1	65,0	Eldslagningsflinta?	644693,96	6640060,62	27,97	X
316:2239:1	Spik		Järn	1	7,7	Handsmidd	644690,18	6640049,16	27,78	X
316:2240:1	Jämföremål		Järn	1	9,6	Rundad platta, dubbelvikt.	644691,64	6640047,94	27,76	X
528:984:1	Kärl		Keramik	1	6,7	Gråsvart gods, spjälkad. Sekundärbränd?	644193,61	6640054,30	21,54	
536:1110:1	Kärl	Buk	Keramik	1	47	Kraftigt gods, svart insida, ljusbrun utsida. Rabbad?	644193,62	644193,62	23,35	
568:1888:1	Kärl		Keramik	1	7,9	Gråsvart gods, spjälkad.	644615,12	6640011,19	24,12	
583:2233:1	Jämföremål		Järn	1	38,5	Del av ax till nyckel?	644695,31	6640050,43	27,88	X
583:2233:2	Beslag		Järn	1	22,4	Fyrsidigt, små taggar för infästning.	644695,31	6640050,43	27,88	X
583:2234:1	Ring		Järn	1	10,1	Runt tvärsnitt, tydlig skarv.	644699,68	6640050,89	28,25	X
583:2235:1	Kniv	Blad	Järn	1	4,2	Spets till liten kniv.	644700,56	6640051,86	28,28	X
583:2236:1	Avfall		Järn	1	14,5	Spillbit?	644700,42	6640052,68	28,27	X
583:2237:1	Kniv	Blad	Järn	1	7,9	Del av knivblad.	644701,86	6640051,58	28,31	X
583:2238:1	Jämföremål		Järn	1	69,8	Fyrkantig, tung, tydligt avhuggen i ena ändan.	644697,12	6640049,33	28,06	X
584:2468:1	Kärl	Buk	Keramik	1	13,1	Ljusbrunt gods, övergång mellan botten och buk.	644753,55	6639991,14	21,61	
586:2488:1	Kärl		Keramik	4	16,1	Svart gods med gråbrun utsida, dekor av parallella linjer. Östersjökeramik.	644759,42	6640000,32	21,69	
1000:1014:1	Brodd		Järn	1	8,7	Hästbrodd, del av, tagg på undersidan.	644091,23	6640144,86	24,85	X
1000:1015:1	Eldstål		Järn	1	20,6	Halvt, svängd ände.	644094,44	6640150,54	24,86	X
1000:1477:1	Kniv	Hel	Järn	1	27,4	Liten kniv, med tånge. Sliten.	644388,77	6639995,48	18,35	X

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

BILAGA 4. REGISTRERADE LÄMNINGAR

Lämnings-nr (KMR)	Lämnings-typ	Beskrivning	Antikvarisk bedömning	Kommentar
L1939:1605	Boplatsområde	Boplats, 250 x 190 m (NNÖ–SSV). Med stolphål, härdar och gropar inom markerat område.	Fornlämning	Påträffad vid utredning 2013, utökad mot söder.
L2020:3958	Boplatsområde	Boplatsområde, 55 x 30 m (NO–SV) bestående av tre härdar och kulturlager med sot, kol och skärvig sten. Fynd av keramik.	Fornlämning	
L2020:3959	Boplatsområde	Boplatsområde, 37 x 25 m (NO–SV), bestående av två härdar och ett stenskott stolphål.	Fornlämning	
L2020:3960	Boplatsområde	Boplatsområde, 25 x 20 m (N–S) bestående av tre härdar och ett stenskott stolphål samt spridd skärvsten.	Fornlämning	
L2020:3961	Boplatsområde	Boplatsområde, 60 x 30 m (N–S) bestående av sex härdar, fem stenskodda stolphål samt en ansamling med skärvig sten.	Fornlämning	
L2020:3962	Boplatslämning övrig	Skärvstensflak, täcker en yta av ca 8 m ² . Ingen förekomst av sot eller kol.	Fornlämning	
L2020:3963	Boplatsområde	Boplatsområde, 8 x 4 m (N–S), bestående av en härd och fyra stenskodda stolphål.	Fornlämning	
L2020:3964	Boplatsområde	Boplatsområde, 100 x 25 m (Ö–V), bestående av åtta härdar, elva stolphål, varav nio stenskodda, och två gropar.	Fornlämning	
L2020:3974	Boplatsområde	Boplatsområde, 30 x 20 m (NV–SO), bestående av en stensatt terrass, ca 12 m l (N–S) och öster om denna ett kulturlager med sot och kol. Fynd av lerklining, flinta och järnföremål.	Fornlämning	
L2020:3975	Boplatsområde	Boplatsområde, 60 x 25 m (NNV–SSO), bestående av fem gropar varav tre kan utgöra grophus, fyra stolphål, ej stenskodda, samt ett kulturlager med lerklining, bränd lera och keramik.	Fornlämning	
L2020:3976	Boplatslämning övrig	Boplatslämning bestående av två härdar med ca 2 meters avstånd till varandra.	Fornlämning	
L2020:3977	Härd	Härd, 0,85 m i diameter med fyllning av skärvig och skörbränd sten samt sot och kol.	Fornlämning	
L2020:3978	Boplatsområde	Boplatsområde, 7 x 7 m, bestående av åtta stenskodda stolphål, varav fem i rad, samt en ansamling med skärvig sten.	Fornlämning	
L2020:4022	Fyndplats	Fyndplats för eldstål och hästbrodd av järn. Påträffade med ca 4 m mellanrum vid metalldetektering	Övrig kulturhistorisk lämning	

BILAGA 5. INVENTERING AV SKÅLGROPAR

SVEN-GUNNAR BROSTRÖM, BOTARK
BOTARK-RAPPORT 2020-02

Bakgrund

Med anledning av området skall exploateras har Länsstyrelsen uppdraget åt Arkeologikonsult att utföra en arkeologisk utredning av den berörda marken. Inom området saknas kända bronsålderslämningar men det finns ett par skärvtenshögar strax utanför i nordväst. Därför fick undertecknad i uppdrag att se om det fanns några okända skålgropsförekomster inom utredningsområdet.

Landskapet

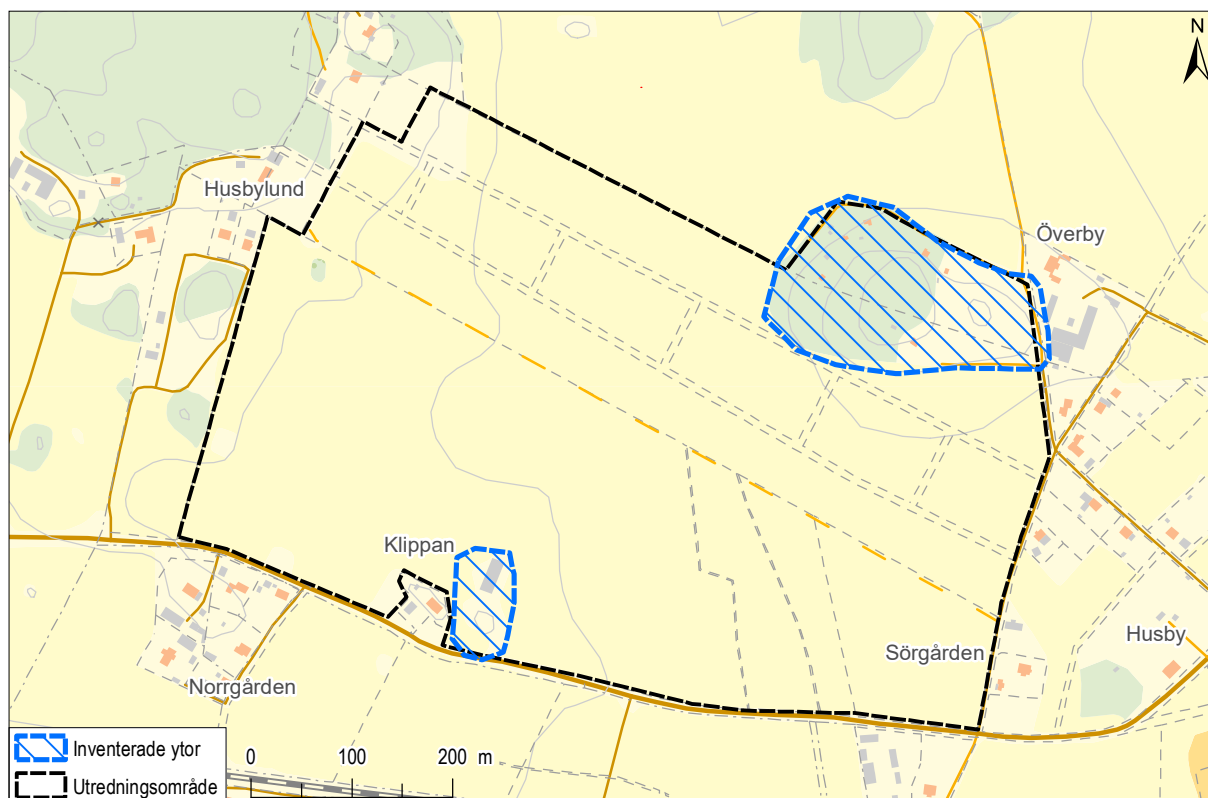
Inventeringsområdet består till större delen av åkermark (figur 1). I dess nordöstra del ligger en öst till

västlig skogbeväxt bergås. I sydvästra hörnet finns också en åkerholme med berg i dagen. Nivån varierar mellan +20 meter på åkermarken till +30 meter på den högsta åsen. Det innebär att större delen av området låg under vatten fram till mitten av bronsåldern.

Inventering

De områden som inventerades var dels bergåsen i nordost, dels åkerholmen i sydväst.

Det fanns gott om hållar på båda platserna. De finaste och lämpligaste för ristningar låg i västra kanten av bergåsen. Tyvärr fann jag inga spår av skålgropar eller ristningar.

Figur 1. Inventerade ytor. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:7 500.

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3361